

TECHNIKOS ŽODIS
1984 **no.2**

TECHNOS ŽODIS

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

Isteigtas 1951 metais.
Leidžia Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų-S-gos Chicagos Skyriaus Technikinės Spaudos Sekcija. Išėina kas trys mėnesiai.

Prenumerata \$8.00 U.S. metams.
Studentams \$2.00 U.S. metams.

THE ENGINEERING WORD

Established 1951.
Published by American Lithuanian Engineers and Architects Association, Inc. Chicago Chapter Technical Press Section. Published tri-monthly.

Yearly subscription—\$8.00 U.S.

Ši numerį redagavo V. Jautokas
Techniniai paruošė J. Rimkevičius ir A. Pargauskas

Spaudos sekcijos vadovas
J. Rimkevičius

Vyr. redaktorius
V. Jautokas
5859 So. Whipple St
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 778-0699

Vyr. red. pavaduotojas
G.J. Lazauskas
208 W. Natoma Ave.
Addison, IL 60101
Tel. (312) 543-8198

Skyrių redaktoriai
Dr. J.A. Bilėnas
Arch. A. Kerelis
V. Peseckas
A. Didžiulis
R. Vaitys

Redakcijos nariai
K. Burba
V. Petraitis
A. Pargauskas
J. Slabokas

Bendradarbiai
Arch. Ed. Arbas
Dr. S. Bačkaitis
J.V. Danys
Dr. P.A. Mažeika

EKSPEDICIJA
M. Javus

Administracija
Antanas Brazdžiūnas
7980 W. 127 St.
Palos Park, IL 60464
Tel. (312) 448-4652

TURINYS

Redaktoriaus žodis	V. Jautokas
Artėjant prie penktojo Mokslo ir Kūrybos simpoziumo	J. Rimkevičius
Du žvilgsniai į praeitį ir dabartį	J. Gimbutas
Lietuviai ikarai svetur	V. Peseckas
Lietuvių sodyba Clevelande	Br. Snarskis
Technikinė apžvalga	V. Jautokas V. Petraitis
Mūsų mirusieji	
Iš mūsų veiklos	P. Kiršinas, E. Arbas A. Didžiulis,
Lietuviai technikinėje literatūroje	J. Bilėnas

CONTENTS

Editor's Word	V. Jautokas
Nearing the Fifth Symposium on Arts and Sciences	J. Rimkevičius
A Glance at the Past and Present	J. Gimbutas
Lithuanian Icaruses Abroad	V. Peseckas
Lithuanian Home in Cleveland	Br. Snarskis
Technical Review	V. Jautokas V. Petraitis
Our Deceased	
Of our Activities	P. Kiršinas, E. Arbas A. Didžiulis,
Lithuanians in Technical Literature	J. Bilėnas

Viršelyje: Vasara Lietuvoje Nuotr. A. Sutkaus

Cover: Summer in Lithuania Foto A. Sutkus

Spaudė M. Morkūno spaustuve
3001 West 59th Street
Chicago IL 60629

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

XXXIV METAI

1984 BALANDIS-BIRŽELIS

NR. 2(184)

DEŠIMTMEČIUI SUĖJUS

Prieš dešimt metų - 1974 metais tuometinio Spaudos sekcijos vadovo a.a. inž. Juozo Sakalo kalbinamas ir po ilgų pasikalbėjimų sutikau redaguoti žurnalą Technikos Žodis. Pradinis redagavimo darbas nebuvo lengvas: daug kas man buvo nauja ir nežinoma, bet pradėti reikėjo, nesant kitai išeičiai, nes jau buvau vienu ar kitu atveju prisizadėjęs. Sutikau dvejiems metams ir negalvoju, kad iš dvejų pasidarys dešimt metų.

Reikia prisipažinti, kad per šį dešimtmetį daug ko išmokau: eidamas per šią „mokyklą“ susipažinau su spaudos darbu ir pastebėjau, kad tai sunkus darbas. Būtų didelis palengvinimas, jei visada būtų pakankamai medžiagos. Šis trūkumas apsunkina darbą tuo, kad žurnalas turi išeiti laiku, o medžiagos dar vis trūksta. Didžiausias stokojimas - tai pagrindinių straipsnių, ar tai būtų technikiniai, ar architektūriniai. Turint vienam numeriui kelis tokius straipsnius, žymiai sumažėtų rūpestis, kaip užpildyti Technikos Žodžio lapus. Tiesa, du skyriai niekuomet nesukėlė rūpesčių, būtent, „Technikinė apžvalga“ ir „Lietuviai technikinėje literatūroje“. Skyrius „Iš mūsų veiklos“ priklauso nuo mūsų skyrių narių veiklumo ir veiklos aprašymo, o skyrius „Mūsų mirusieji“ nepriklausė ir nepriklausys nuo mūsų, o nuo Aukščiausiojo valios.

Žinoma, buvo daug kolegų, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie žurnalo Technikos Žodis užpildymo. Visiems prisidėjusiems, kūrusiems, rašiusiems, rinkusiems įvairias žinias, fotografavusiems per šį dešimtmetį (1974-1984) mūsų žurnalo Technikos Žodis vardu reiškiu nuoširdžių padėką.

V. Jautokas

ARTĖJANT PRIE PENKTOJO MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO

Prisimenant buvusių keturių Mokslo ir Kūrybos simpoziumų apimtį, temų gausumą ir įvairumą, organizacinius ir finansinius rūpesčius, jau priartėjo laikas pasvarstyti apie artėjantį PENKTĄJĮ SIMPOZIUMĄ, kuris įvyks 1985 metais Padėkos savaitgalyje.

Pradžioje norime supazindinti su organizacine struktūra ir asmenimis, o vėliau žvilgterėsime į susitikimą ir pasitarimą mokslinio ir organizacinio komiteto narių, įvykusį š.m. kovo 10 d. Chicagoje, Jaunimo centre.

Taryba yra pastoviausias susitelkimas, kuris nenutrūkstamai palaiko simpoziumų tęstinumą. Ją sudaro po du atstovus iš šių organizacijų: Lituaniškos instituto - dr. Janina K. Rėklaitienė, kun. Juozas Vaišnys, S.J., ; Lietuvių gydytojų sąjungos - dr. Kazys Ambrozaitis ir dr. Jonas Valaitis; PLIAS - arch. Albertas Kerelis, inž. Juozas Rimkevičius; Lietuvių bendruomenės - kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC, dr. Tomas Remeikis. Tarybos paskirtis yra parinkti mokslinės ir organizacinės dalies vadovus ir išreikšti savo pageidavimus.

Pentojo simpoziumo vadovai ir jų ryšiai su simpoziumais.

Dr. inž. JONAS BILĖNAS, Grumman Aerospace Corporation. Mokslinės programos vadovas.

Technikos Žodžio skaitytojams artimai pažįstamas kaip skyriaus „Lietuviai technikinėje literatūroje“ redaktorius.

Trečiame simpoziume suorganizavo „Šilumos mainų ir mechanikos inžinerijos“ sesiją.

Ketvirtame simpoziume vadovavo griežtųjų mokslų technologijos ir architektūros daliai su 14 sesijų ir 79 paskaitininkais. Be to, pirmininkavo

Dr. inž. Jonas Bilėnas

bendram posėdžiui, kur buvo nagrinėjama lietuvių išėivių įnašas į technologijos, gamtos ir medicinos mokslus.

Kaip matome, kolega Bilėnas labai artimai pažįstamas ir *Technikos Žodžio* skaitytojams, ir simpoziumų dalyviams.

Prof. dr. BRONIUS JASELSKIS, Chemijos profesorius Loyolos universitete, Chicagoje. Griežtųjų mokslų technologijos ir architektūros dalies vadovas.

Dalyvavo visuose keturiuose simpoziumuose. Pirmame nagrinėjo temą „Ksenono trideginio tyrimai vandens ir organiniuose tirpaluose.“

Antrame simpoziume svarstė ar „Nežinia yra palaima: analitinis priemaišinių elementų nustatymas“.

Prof. dr. Bronius Jaselskis

Trečiame simpoziume, chemijos sesijoje dalyvavo su paskaita „Ksenono junginių elektrocheminė studija“.

Ketvirtame simpoziume suorganizavo dvi chemijos sesijas, kuriose dalyvavo 14 paskaitininkų.

Prof. dr. ALGIS NORVILA, psichologijos profesorius Saint Xavier kolegijoje, Chicagoje.

Humanitarinių ir socialinių mokslų vadovas.

Antrame simpoziume vadovavo psichologijos sesijai.

Prof. dr. Algis Norvila

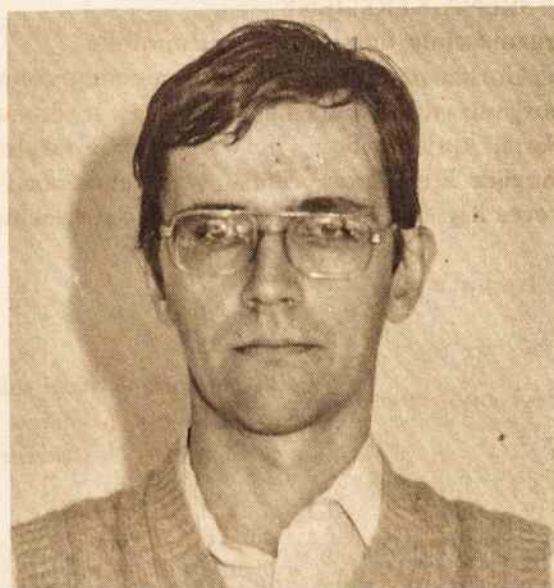
Trečiame simpoziume dalyvavo su paskaita „Tos pačios ir kitos kalbos nuorodų poveikis, prisimenant žodžius dviem kalbom“.

Ketvirtame simpoziume nagrinėjo „Kaip pasirenkama vartoti vieną kalbą vietoj kitos“.

Dr. JONAS DAUGIRDAS, medicinos daktaras.

Medicinos mokslų programos vadovas.

Trečiame simpoziume dalyvavo su paskaita „Lytinės užkrečiamos ligos“.

Dr. Jonas Daugirdas

Inž. Ramojus Vaitys

Inž. RAMOJUS VAITYS,
Organizacinio komiteto pirmininkas.

Mūsų skaitytojams jau senokai pažįstamas kaip *Technikos Žodžio* „Terminologijos“ skyriaus redaktorius.

Ketvirtame simpoziume aktyviai dalyvavo, ruošiant spaudai simpoziumo leidinį.

IRENA KERELIENĖ.
Organizacinio komiteto vicepirmininkė.

Gražiai pasidarbavo ketvirtame simpoziume. Suorganizavo ir pravedė literatūros ir dramos vakarą, kuriame buvo įteikta Lietuvių rašytojų draugijos literatūros premija ir inscenuotas V. Krėvės *Raganius*. Vakaras turėjo puikų pasisekimą.

Irena Kerelienė

Pasitarimo dalyviai: sėdi iš k. I. Kerelienė, J. Bilėnas, R. Vaitys, kun. J. Vaišnys; stovi A. Norvila, J. Rimkevičius, J. Daugirdas, N. Užubalienė, B. Jaselskis ir K. Burba

Kaip jau minėta, stipri pradžia ir susipažinimas įvyko š.m. kovo 10 d., susitikus mokslinio ir organizacinio komiteto ir tarybos nariams Chicagoje, Jaunimo centre.

Dr. J. Bilėnas atvyko iš New Yorko, o visi kiti buvo Chicagos ir jos apylinkių gyventojai.

Trumpai žvilgterėkime į nagrinėtus esminius klausimus, kad susidarytume apytikrą vaizdą, kas ypač rūpėjo organizatoriams palengvinti ir suderinti savo veiklą.

Turint mokslinių dalių vadovus, sekantis esminis klausimas, kurios mokslų sritys turėtų būti paliestos. Tolimesnis žingsnis būtų surasti atskirų mokslo sričių vadovus. Šis darbas turi būti atliktas galimai greičiau ir užbaigtas iki šių metų rudens. Svarbu sudaryti bendrą apimtį vaizdą, sesijų temas ir tolimesnius planus sėkmingam užbaigimui. Kviečiant paskaitininkus neapsiriboti vien Chicago ar Amerika bei Kanada. Angažuojant paskaitininkus iš užjūrių, reikia pasitarti su organizaciniu komitetu dėl kelionių finansavimo.

Trumpai apžvelgėme įvykusį penktojo simpoziumo vadovų susitikimą ir pasiskirstymą pareigomis. Džiaugiamės ir sveikiname visus sutikusius priimti sunkų, bet pabrėžtinai vertingą darbą.

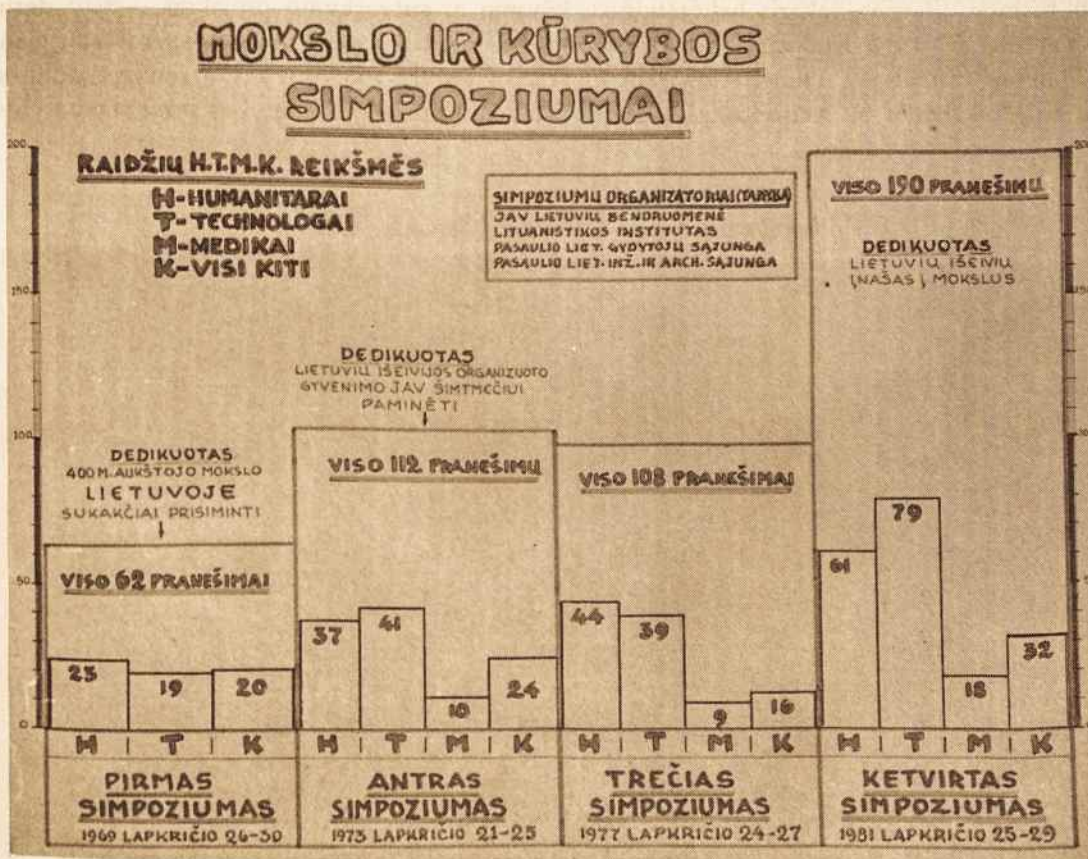
Ilgokai buvo sustota ties simpoziumo bendrine tema. Buvo siūloma pasvarstyti apie lietuvių mokslininką, kūrėją išėivijoje. Darbo sąlygos už Lietuvos ribų yra esminiai skirtingos kaip savame krašte. Reikėtų išryškinti krašto netekimo ir užsienio aplinkos įtakas į mokslininką ir jo darbą išėivijoje. Galutinės išvados neprieita, bet buvo plačiai pasisakyta. Klausimas paliko atviras, prašant visiems jį pasvarstyti.

Reikia neužmiršti, kad tai prasmingas pasitūmėjimas prie esminės mūsų išėivių paskirties: patiems pamatyti ir pasauliui parodyti, ką lietuviai yra atsiekę, gyvendami ir kurdami už Lietuvos ribų.

Juozas Rimkevičius

Visos šiame straipsnyje nuotraukos Jono Tamulaičio.

Įvykusių keturių simpoziumų grafika

DU ŽVILGSNIAI Į PRAEITĮ IR DABARTĮ

JURGIS GIMBUTAS

Lietuvos architektūros istoriografija praturtėjo dviem nedideliais, bet svariais veikalais. Iš tikrųjų abi 1983 metais Vilniuje išleistos knygos priklauso istorijos paraštei, nes nagrinėja senų pastatų dabartį.

Algimantas Miškinis, J. Janonio aikštės ansamblis Kaune, Vilnius „Mokslas“ 1983, 38 dviejų skilčių psl. ir 10 psl. spalvotų nuotraukų. Recenzavo prof. archit. m. dr. K. Šešelgis. Tiražas 5000 egz. Architektas Miškinis jau žinomas savo gausiais raštais apie Lietuvos miestų bei miestelių urbanistinę raidą. Šis jo naujas veikalas jam ypatingai „arti širdies“, nes jis dirba Kaune, Statybos ir architektūros instituto urbanistikos sektoriaus vedėju.

Lietuvos nepriklausomybės metais Janonio aikštės vardas buvo Vienybės aikštė. Ji yra Donelaičio ir Daukanto gatvių sankryžoje, pailgo stačiakampio formos. Šiaurės vakarų pakraštyje stovi buv. Vytauto Didžiojo muziejus, statytas 1930 - 1936 metais (archit. Vl. Dubeneckis, jam pagelbėjo K. Kriščiukaitis ir K. Reisonas). Dabar

tas muziejus vadinamas Istoriniu muziejumi. Miškinio veikalo turinys: Aikštės ansamblio susidarymas. Aikštės charakteristika. Žvilgsnis į ateitį. Architektų trumpos kūrybinės biografijos.

Aikštės genėzė pradėdama 1847 metų Kauno projektinio plano panagrinėjimu. Po to seka 1860 - 1861 metų planai. Rašoma apie anų laikų sodybas, trobesius ir naujas statybas tada Kauno naujamiestyje. Po 10 metų buvo sudarytas kitas projektinis planas, o 1890 metais miesto technikas J. Ciškevičius sudarė naują Kauno vystymosi planą. Tuo metu būsimoji Vienybės a. buvo vadinama Naujuoju turgumi. Aikštės tolimesniam formavimui nemaža reikšmės turėjo 1898 - 1900 metais pastatyta elektros stotis, kuri išstovėjo aikštės šiauriniame šone iki 1944 metų karo pabaigos Kaune. Iki Pirmojo pasaulinio karo aikštė buvo užstatyta dar mažai. Nepriklausomybės laikais aplink Vienybės aikštę ir gretimuose kvartaluose buvo įkurtos valstybės administracinės ir finansinės įstaigos. To laikotarpio planavimui ir statyboms Miškinis skiria keturis puslapius ir dešimt nuotraukų. Duota įdomių detalių apie 1929 metais paskelbtą konkursą Vytauto Didžiojo muziejui suprojektuoti. Iš septyniolikos gautų projektų septyni buvo atžymėti. Paminėti 1935 metais statyti Žemės banko rūmai, kuriuose įsikūrė Užsienio reikalų ministerija.

Po karo apgriovimų 1950 metais sudarytas Janonio a. sutvarkymo projektas, vėliau derinamas su naujais Kauno miesto generaliniais planais (1953, 1958). 1960 metais, atrinkus konkursinį projektą Pramoninės statybos projektavimo insti-

Dalis Vienybės aikštės (Dabar J. Janonio aikštė)

tuto rūmams prie aikštės statyti, buvo perplanuotas aikštės užstatymas (architektai V. Stauskas ir S. Bartusevičius). 1965 metais baigta instituto statyba ir 1969 metais Čiurlionio galerija. 1970 metais didžioji Janonio a. dalis buvo pertvarkyta, pastatyta paminklų (aišku, vienas Leninui), įrengta sodelių. Pastatyta daugiau pastatų, ir dabar toji aikštė yra viena iš gražiausių. Janonio aikštės kūrėjai - architektai yra: Alg. Sprindys (g. 1928 m.), Vladas Stauskas (g. 1932 m.), K. Šešelgis (g. 1915 m.), B. Zabulionis (g. 1938 m.). Inž.-architekto Algimanto Miškinio (g. 1929 m.) veikalėlis yra svari Kauno miesto urbanistinės raidos dalis ir kartu parodo dabartinius darbus.

Romualdas Kaminskas, Praeities paminklai ir šiandiena, Vilnius „Mintis“ 1983, 46 psl. teksto su diagramomis ir 56 psl. nuotraukų. Recenzavo archit. Romanas Jaloveckas. Tiražas 3000 egz. Autorius inž. - architektas Romualdas Kaminskas (g. 1929 m.) yra labai kvalifikuotas rašyti apie architektūros paminklų restauravimą ir senamiesčių rekonstrukcijas, nes tik baigęs 1956 metais Kauno Politechnikos institutą, tuojau pradėjo dirbti Kauno pilies liekanų restauracijoje, įv. pastatų Mokslinėje restauracijų dirbtuvėje, o nuo 1975 metų jis buvo Lietuvos Kultūros paminklų restauravimo tresto valdytojas. Dabar, nuo 1983 metų Kaminskas dirba Paminklų konservavimo institute.

Knygos turinys: įstaigos ir organizacijos, senamiesčiai, pritaikymas šiandienai, restauravimo problemos, paminklų dekoru restauravimas,

senųjų kaimų palikimas. Restauravimo dirbtuvės įrengtos Vilniuje, Trakuose, Biržuose, Kaune ir Klaipėdoje. Kėdainiuose ir Telšiuose yra vad. gamybinės zoninės aikštelės. Vaizdingomis diagramomis išaiškinta gana sudėtinga restauravimo tresto sudėtis ir jo padalinių administracinė struktūra. Suminėti įstatymai ir potvarkiai, reguliuoja architektūros paminklų priežiūrą ir jų restauravimą. Nėra nei biudžetinių, nei faktinių finansinių duomenų. Lieka neaišku, kas ir kiek mokėjo už daugelį sudėtingų tyrinėjimų, statybinių ir visokių amatų darbų. Duota daug dirbusių architektų, inžinierių ir kt. specialistų pavardžių. Tekstai parašyti populiariai, ne būtinai specialistui. Autorius yra apkeliavęs kelias Vakarų Europos valstybes ir JAV, kad susipažintų su tos srities darbais. Jo nagrinėjimuose matoma jo patirtis.

Iliustracijos šioje Praeities paminklų knygoje yra ne priedas, o esminė dalis. Dauguma jų yra aukštos kokybės spalvotos nuotraukos. Parašai konkretūs, su datomis ir architektų pavardėmis. Kaip ekrane, pro skaitytojo akis prabėga jaukūs Vilniaus kampeliai, puošnios rūmų salės, restauruotosios. Šv. Jono bažnyčios (dabar Mokslo muziejus) interjero detalės, katedra aprėdyta pastoliais, gotiškųjų trobesių atidengtos sienų dekoracijos. Panašiai iliustruotas Kaunas ir nemaža Lietuvos provincijos rūmų, bažnyčių, paprastų namų ir tik vienas vėjo malūnas. Nežinia dėl ko šios knygos tiražas toks mažas, o panašaus turinio 1980 metais išleista knyga 300 kultūros paminklų“ pažymėta net 50 000 egz. tiražu.

Parketuonės vandens malūnas. Restauruotas 1967-1970 m. (Inž. arch. R. Kaminskas)

LIETUVIAI IKARAI SVETUR

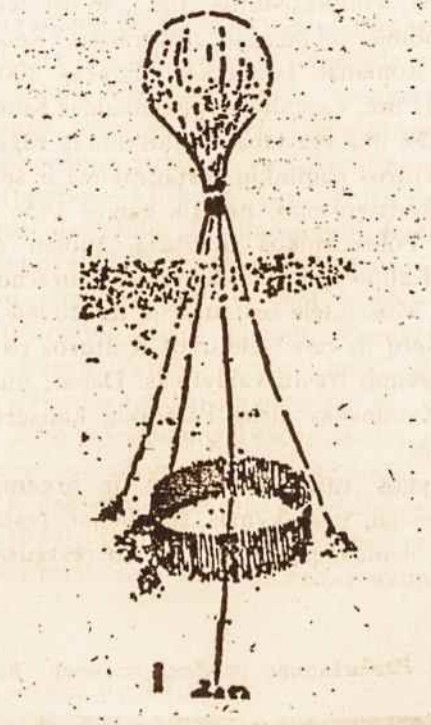
V. PESECKAS

Po 1863-64 metų sukilimo kovų prasidėjo Lietuvos gyventojų emigracija į užsienį. Daug sukilimo dalyvių, kad išvengus trėmimo į Sibirą, kalėjimo ar mirties bausmės, bėgo ar emigravo svetur. Emigravo svetur ir jauni vyrai, kurie buvo verčiami stoti ir ilgus metus tarnauti rusų caro kariuomenėje. Taip tūkstančiai lietuvių, siekdami laisvės, geresnio ir laimesnio gyvenimo, emigravo į tolimus kraštus. Ką tik ištrūkęs nuo rusų caro priespaudos, lietuvis įsijungė į aviacijos pionierių gretas. Pagal Europos ir Amerikos kraštų technikos istorijos metraščius, aviacijos pionierių gretose esama ir lietuvių.

Plk. inž. Robertas A. Chodasevičius (1832-1896)

Pietų Amerikos žemyne pirmieji skrydžiai lengvesniu už orą aparatu įvyko Argentinos, Bolivijos, Brazilijos kare su Paragvajum 1867 metais. Netoli Curopati y Humaita, Argentinoje, liepos 6 d. staigiai pakilo aukštyn dvylikos metrų aukščio ir devynių metrų skersmens kriaušės formos balionas, pripildytas vandenilio dujų. Jo apačioje suposi pririšta nendrių pintinė, kurioje sėdėjo du oreiviai — R.A. Chodasevičius ir Brazilijos kariuomenės kapitonas Cespedes. Aero-
statas, prilaikomas žemėje trijų virvių, pakilo 12-18 metrų aukštį, iš kur oreiviai žvalgė Paragvajaus kariuomenės dalinius. Per du mėnesius, nežiūrint, kad paragvajiečiai pakilimo vietą apšaudė artilerija, aerostatas žvalgybos tikslams pakilo penkiolika kartų. Šį aparatą - balioną sukonstravo vilnietis Brazilijos kariuomenės inžinerijos dalinio pulkininkas leitenantas Robertas A. Chodasevičius. Vėliau R.A. Chodasevičius išleido knygą *Albura de Guerra Paraguaya*, kurioje smulkiai aprašo savo pakilimus. 1957 metais Argentinoje, Kordobos karo aviacijos karininkų ramovėje, buvo

iškilingai atidengta paminklinė lenta, skirta Pietų Amerikos oreivystės pionieriui R.A. Chodasevičiui.

R.A. Chodasevičiaus ranka padarytas oro baliono piešinys, saugomas Buenos Aires nacionaliniame istorijos muziejuje

Robertas Chodasevičius gimė 1832 m. vasario 29 d. Vilniuje. Jo tėvas dalyvavo 1863-1864 metų sukilime prieš rusus, todėl visa Chodasevičių šeima buvo ištremta į Rusijos gilumą. Jaunam R.A. Chodasevičiui pavyko baigti karininkų inžinierių mokyklą Peterburge. Dalyvaudamas Krymo kare, pabėgo į sąjungininkų — Anglijos, Prancūzijos, Turkijos pusę. Pasibaigus Krymo

karui, jis išvyko į Londoną. Ten parašęs knygą apie Krymo karą, išvyko kaip civilinis inžinierius į JAV, dalyvavo Amerikos pilietiniame kare. Po šio karo Chodasevičius tapo paskirtas Blackmine, Pennsylvania, anglių kasyklos inžinieriumi, o po kelerių metų perkeltas į New Yorką. New Yorke susipažino su Argentinos pasiuntiniu D.F. Sarmiento, kuris jam pasiūlė vykti į Buenos Aires ir tarnauti Brazilijos kariuomenės inžinerijos dalyje. 1887 metais buvo pašauktas į Argentinos kariuomenę ir paskirtas į generalinio štabo topografijos skyrių. 1896 m. rugpjūčio 17 d. plk. inž. R.A. Chodasevičius mirė Buenos Aires, kur su didžiu- lėmis išklmėmis buvo palaidotas.

Lak. inž. V. Mazurkevičius (1875-1927)

Kitas aviacijos pionierius iš Lietuvos buvo druskininkietis Vladimiras Mazurkevičius. Jis baigė Varšuvos valstybinę gimnaziją, Austrijoje Graco politechnikos institutą, dirbo inžinierium Kaukaze. Vėliau išvyko į Pietų Ameriką, kasė vandens kanalus Brazilijoje, vadovavo brazilų Paranoje geležinkelių tiesimo darbams. 1909 metais atvyko į Prancūziją, susidomėjo aviacija, išmoko skraidyti ir gavo lakūno liudijimą. 1910 metais dalyvavo lėktuvų varžybose Prancūzijoje, skrido lėktuvu, kurį sukonstravo ir pastatė

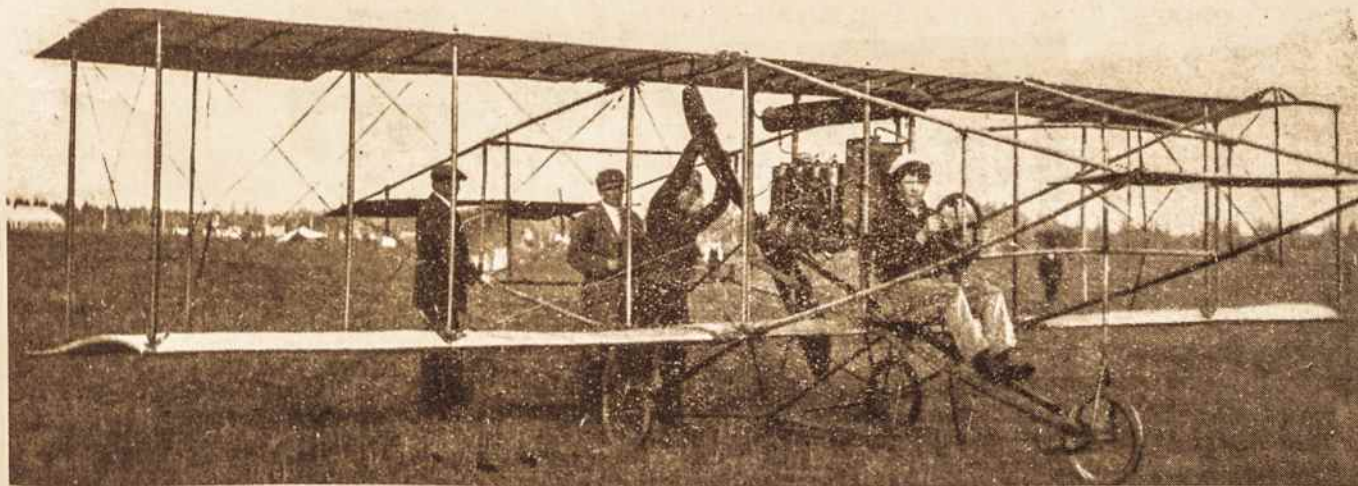
prancūzų aviacijos pionierius Louis Paulham (1883-1963). Tais pat metais V. Mazurkevičius persikėlė gyventi į Varšuvą. 1912 metais kilus Bulgarijos — Turkijos karui, skraidė Bulgarijos aviacijoje, o 1914 metais išvyko į Kiniją, kur mokė kiniečių pilotus aukštojo pilotažo. Pirmajam pasauliniui karui prasidėjus, Mazurkevičius buvo mobilizuotas į Rusijos kariuomenę, kur viename karinių oro pajėgų būryje kovėsi prieš vokiečius. 1927 metais aviacijos pionierius Mazurkevičius mirė ir palaidotas Vilniuje.

Pirmieji lietuviai lakūnai

1937 metais Lietuvos Aero klūbo žurnalas *Lietuvos Sparnai* (Nr. 3) išspausdino nuotrauką, kurią žurnalui prisiuntė ilgą laiką JAV gyvenęs Širvydas. Nuotrauka, Širvydo žiniomis, buvo nufotografuota prieš lakūno Stepono Vilkaičio skridimą lėktuvu 1911 m. lapkričio 16 d., Seattle Washington. Jau 1912 m. sausio 12 d. apie šį lietuvį lakūną vilniškis laikraštis *Lietuvos Žinios* išspausdino pranešimą:

Pirmas lietuvis lakstytojas. Neseniai Amerikoje krito belakiodamas su savo orlaiviu pirmas lietuvis lakūnas S. Vilkaitis. Orlaivis sudužo skeveldrosna, bet S. Vilkaitis išliko gyvas. Jis yra baigęs Rusijoje komercijos mokyklą; Amerikoje gi lanko universitetą.

Ilgą laiką JAV gyvenusio p. Širvydo žiniomis šioje nuotraukoje p. Vilkaitis, pirmas Amerikos lietuvis aviatorius; 1911.XI.6 jau skraidęs lėktuvu WRIGHT (Seattle, Washington)

Apie pirmąjį lietuvių lakūną S. Vilkaitį biografinių duomenų turime nedaug. Jis gimė apie 1890 metus Lenkijoje. Jo tėvas — lietuvis mokytojas o motina — lenkų tautybės. S. Vilkaitis buvo lietuviškos orientacijos žmogus. 1905 metais įstojo į Varšuvos Lietuvių Savišalpos draugijos chorą, kuriam tuo metu vadovavo M. K. Čiurlionis, aktyviai dalyvavo Varšuvos lietuvių visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje. Varšuvoje baigė komercijos mokyklą ir išvyko į JAV, kur išmoko skraidyti. S. Vilkaičiui lakūno liudijimą įteikė aviacijos pirmūnas Orville Wright. 1933 metų vasarą jis atvyko į Lietuvą, viešėjo Kaune ir Palangoje. Po to, aplankęs Prancūziją, grįžo į JAV. Tai tiek žinoma apie šį pirmąjį lietuvių lakūną.

1969 m. lapkričio mėn. JAV lietuvių žurnalas *Lietuvių Dienos* išspausdino žinutę, kad tų metų rugpjūčio 19 dieną mirė ir karinėmis apeigomis palaidotas New Britain kapinėse, Connecticut valstijoje, aviacijos pionierius Jurgis Pranaitis. Žinutėje rašoma, kad jis jau 1908 metais, kai pirmą kartą buvo demonstruojamas skridimas lėktuvu New Britain miesto parke, padėjo lakūnui paruošti lėktuvą skridimui, o 1911 metais jis pats pastatė dvisparnį, atviro liemens lėktuvą. Padarius keletą skridimų — lėktuvas sudužo. Tada Pranaitis pastatė antrą dvivietį lėktuvą, kuris skrido gana gerai.

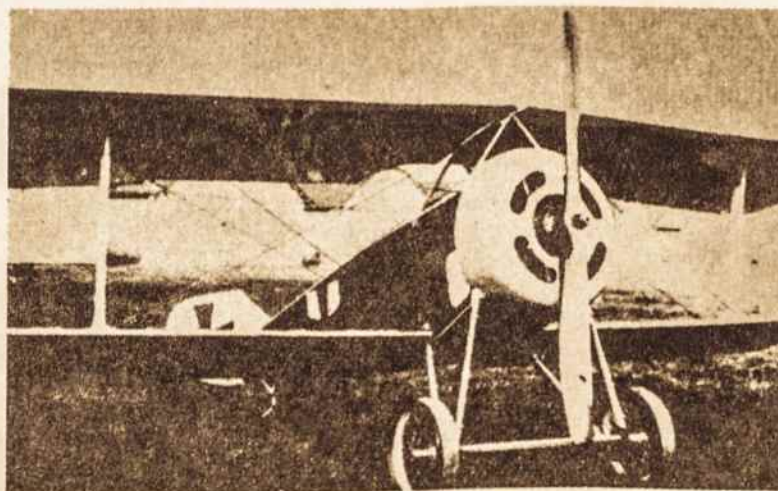
Pirmieji lietuviai aviakonstruktoriai

Lėktuvų konstruavimo baruose pirmieji bandymai buvo įgyvendinti svetur. 1912-1913 metais Vokietijoje Johanstaliu aerodrome netoli Berlyno, dirbo nedidelė aviakonstruktorių grupė, o jų tarpe ir lietuvis aviakonstruktorius ir lakūnas Jonas Venskus. Jis 1911 metais pastatė medinės konstrukcijos monoplaną. Šiame nedideliame, grakščių formų aparate buvo įstatytas jo paties originalios konstrukcijos rotacinis žvaigždinio tipo septynių cilindrių variklis, pavadintas „Volt-Motor“. 1911 m. lapkričio 12 d. aviacijos varžybose Berlyne savo lėktuvu Venskus laimėjo vieną svarbiausių prizų. Kuria linkme vėliau pakrypo jo lėktuvų ir aviacijos variklių kūrimo darbai — nežinoma.

Minimas ir kitas lietuvis aviakonstruktorius Kalvaitis, nors apie jo gyvenimą turime taip pat labai mažai duomenų. Kol kas žinoma, kad jis kilęs iš Klaipėdos, dirbo Vokietijoje. 1916 metais sukonstravo kartu su vokiečių aviakonstruktorium Ketereru medinės konstrukcijos dvisparnį vienvietį naikintuvą — „Alter A1“. Lėktuvas buvo pagamintas kitų metų pradžioje.

Kaip matome, lietuviai ikarai pirmą kartą atsiplėšė nuo žemės ne savo tėvynėje, bet svetur.

Naikintuvas Alter A1

LIETUVIŲ SODYBA

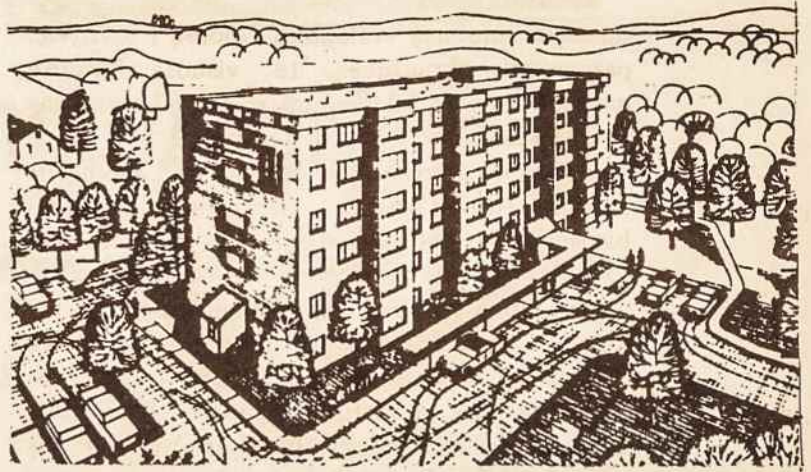
CLEVELANDE

Lietuvių Sodyba statoma prie susikirtimo valstybinių kelių 84, 91 ir 90.

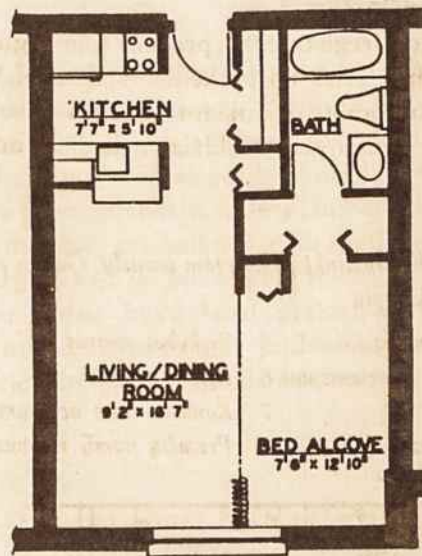
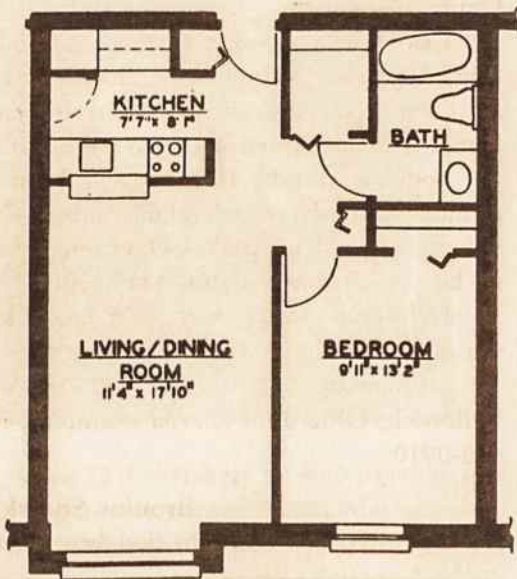
Sodybos adresas 34251 Ridge Rd., Willoughby, Ohio 94094.

Sodybos sklypas 4 1/4 akerio prie susikirtimo Ridge Rd. (Rt. 84) yra senas kelias, o Halle Dr. bus pastatytas šiemet.

Sodyboje yra 82 butai iš kurių 62 šeimoms iš dviejų asmenų ir 20 viengungiams. Pastatas yra šešių aukštų su dviem keltuvais ir laiptais kiekviename gale pastato. Pastatas įrengtas su visais patogumais savistoviam, patogiam ir saugiam gyvenimui.

Lietuvių Sodyba perspektyvoj
Architekto brėžinys

Tipiški butai. Sodyboj bus 62 butai su atskiru miegamuoju
ir 20 butų be atskiro miegamojo

Paminėtini šie įrengimai bei patogumai: 1. kilimai salione, miegamuose ir koridoriuose, 2. didelės rūbinės ir sandėliai, 3. vandens šildymas - individualus temperatūros nustatymas, 4. virtuvėje elektrinis virimo - kepimo pečius, šaldytuvas, maisto paruošimo įrengimai, 5. turėklai voniose ir koridoriuose bei specialios durų rankenos, 6. greitosios pagalbos pašaukimui ir durų kontrolės

įrengimai, 7. automatiški gaisro gesinimo įrengimai, 8. valgykla - susirinkimų salė, 9. užsiėmimų kambariai, 10. skalbykla, 11. svečių kambarys, 12. balkonai, 13. sklypai daržams, 14. prekybos krautuvės, įstaigos ir parkas skersai gatvę, 15. arti moteliai ir golfo laukai, 16. prie Sodybos yra autobusų sustojimo vieta iš kur kursuoja autobusai į Clevelando centrą, 17. numatomė įsigyti

nuosavą autobusą vežiojimui žmonių į bažnyčią, parengimus, krautuves, 18. visuose butuose paruoštos vietos šaldymo aparatams įdėti, jei kas to pageidautų.

Sodybos gyventojai bus visais atžvilgiais aprūpinti ir aptarnauti - jiems teks tik savais baldais apsistatyti savus butus ir tik savo bute palaikyti švarą ir tvarką.

Sodybon bus priimami asmenys ne jaunesni kaip 62 metų amžiaus pajėgūs patys apie save apsitvarkyti. Šeimų arba giminių atveju tik vienas turės būti virš 62 metų amžiaus. Invalidams bus aštuoni specialiai įrengti butai, ir invalidai bus priimami į Sodybą bet kokio amžiaus.

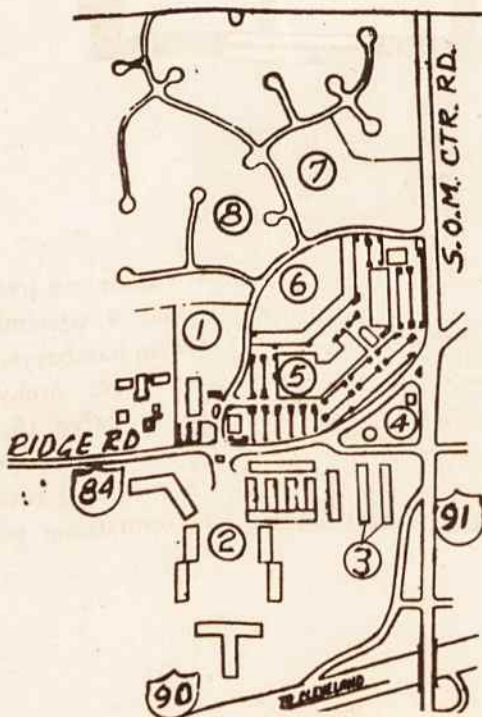
Nuomos mokestis už butą, šildymą, elektrą ir vandenį 30% nuo gyventojų pajamų prieš tai atskaičius gydymosi išlaidas.

Sodybos pastatas jau po stogu ir vykdomi vidaus įrengimai. Numatoma statybą pilnai užbaigti rugpjūčio mėnesį. Greitu laiku bus įrengti du butai pasižiūrėjimui.

Gyventojų registracija pradėta apie gegužės mėnesio vidurį prieš tai paskelbus spaudoje. Visi butai bus išnuomoti, nelaukiant statybos užbaigimo. Jokių pirmenybių valdžia neleidžia duoti,

Lietuvių Sodybos apylinkė padidintam mastely. Gatvių plane amžsta keturkampiu

1 Lietuvių Sodyba	5 Prekybos centras
2 Pine Ridge apartamentai	6 Miesto parkas
3 Motelis	7 Kondominium apartamentai
4 Vandens rezervuaras	8 Privačių namų rajonas

12

išskyrus tas, kurios numatytos valdžios instrukcijoje.

Kas pirmas įsiregistruos - pirmas gaus butą. Registruotis galima asmeniškai arba telefonu.

Užsiregistravusieji bus šaukiami pagal eilės numerį atvykti į Sodybą užpildyti popierius po to, kai butų paskirstymas bus HUD patvirtintas.

Norintieji apsigyventi Sodyboje raginami skubėti užsiregistruoti tuoj po registracijos datos paskelbimo. Butų poreikavimas yra labai didelis, ir pavėlavusieji turės laukti buto kelerius metus.

Užsiregistravimas neįpareigoja apsigyventi - visuomet bus galima atsakyti, taip gi apsigyvenus visuomet bus galima iš Sodybos išeiti be jokių priekaištų.

Žinome yra į vargą patekusių žmonių, kurie nežino, kad tokia Sodyba yra statoma ir kad jie turi teisę joje apsigyventi ir naudotis valdžios pašalpa. Laikykime sau pareiga surasti vargstančius brolius ir seseris ir padėkime jiems įsikurti Lietuvių Sodyboje.

Registraciją praveda Sodybos administratorė Dana Čipkienė. Sodybos savininkas yra Lithuanian Center Inc. bendrovė, kontroliuojama JAV Lietuvių bendruomenės krašto valdybos.

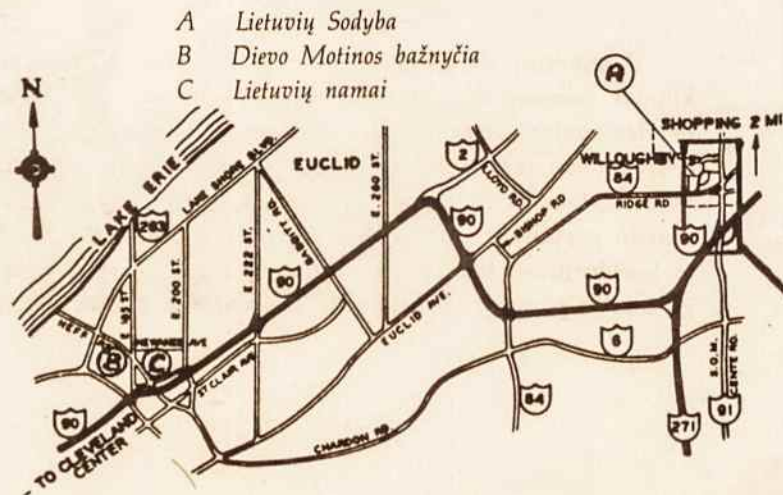
Sodybos statybą finansuoja ir butų nuomos primokėjimus darys federalinė valdžia. Išmokėjus federalinės valdžios paskolą, Lietuvių bendruomenė bus pilnateisis Sodybos savininkas.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Lietuvių Sodybos administraciją šiuo adresu:

Lithuanian Center Inc., 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094, arba skambinti tel. (216) 943-0910.

Bronius Snarskis,
Lietuvių Sodybos pirmininkas

Gatvių planas tarp Lietuvių Sodybos ir Dievo Motinos bažnyčios bei Lietuvių namų. Atstumas 9 mylios

MŪSŲ MIRUSIEJI

A.A. DIPL. INŽ. JONAS KRIŠČIUKAITIS

Š.m. kovo 23 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu inž. Jonas Kriščiukaitis, gyvenęs Avon, Mass.

Jis buvo gimęs 1897 metais Tichvine, Rusijoje, rašytojo ir Tribunolo pirmininko Antano Kriščiukaičio (AIŠBES) sūnus, ir Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto docento a.a. Kazio Krščiukaičio vyresnysis brolis.

Naugardo realinę mokyklą baigė 1915 metais ir studijavo Petrapilio Politechnikos institute laivų statybą. Grįžęs Lietuvon, Jonas buvo paimtas į Lietuvos kariuomenę. 1927 metais baigė Vytauto Didžiojo universitetą (II laidą), statybos fakultetą ir, apgynęs naujų Lietuvos seimo rūmų projektą, gavo diplomuoto inžinieriaus vardą.

Būdamas Lietuvoje dirbo Žemės Ūkio ministerijoje, Pašto valdyboje, o nuo 1931 metų iki

Nepriklausomos Lietuvos okupavimo - Karo butų skyriuje, kaip statybos skyriaus viršininkas - pulk. leitenanto etate. Vadovavo Prienų Linkaičių ir kitų kareivinių statybos projektams. Priklausė Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungai ir Neo-Lituanų korporacijai.

Jo buvusių pavaldinių žmogaus charakteristika:

„Jonas Kriščiukaitis buvo Karo butų valdyboje didelis viršininkas, o aš gi tik baigęs universitetą jaunas inžinierius. Jonas buvo labai malonaus būdo, į smulkmenas perdaug nesikišo ir, nežiūrint savo užimamo posto, mums jauniems inžinieriams buvo labai prielankus ir draugiškas. Viena jo ypatybė, kad jis buvo labai teisingas savo darbe. Visų mūsų buvo labai gerbiamas ir mylimas. Esant kokioms nors problemoms, kiekvienas galėjo eiti pas jį, žinodamas, kad jis nuoširdžiai padės.“

Inž. V. Česnulis

Velionio kūnas buvo pašarvotas Brocktone, A. Vaitekūno koplyčioje. Prie karsto stovėjo garbės sargybos inžinierių ir Neo-Lituanų korp. nariai. Atsisveikinimo kalbas ir užuojautas šeimai pareiškė Neo-Lituanų vardu inž. Vytautas Izbickas, inžinierių ir architektų Bostono skyriaus vardu - dr. inž. Jurgis Gimbutas ir inžinierių, architektų ir draugų vardu - inž. Vaclovas Senūta, kuris apibūdino ir velionio biografiją. Palaidotas Kalvarijos kapuose Brockton, Mass.

Pasiliko giliam nuliūdime žmona Marija, duktė Silvija, sūnus Antanas, vaikaičiai, giminės ir draugai.

Ilsėkis ramybėje, brangus Jonai, kad ir svetimėje žemėje.

V. Senūta

TECHNIKINĖ APŽVALGA

SKYRIAUS REDAKTORIUS
ALGIRDAS A. DIDŽIULIS
1824 SO. 61 COURT
CICERO, IL 60650

CUKRAUS PAKAITALAS

Ta medžiaga turi cukraus skonį, neturi kartumo burnoje, kaip kad kitos dirbtinės saldžios medžiagos. Šis cukraus pakaitalas yra nekenksmingas dantims, diabetikams ir svorio palaikytojams.

Daytono universiteto tyrinėtojai - dr. Arthur Usmani ir dr. Ival Salyer yra įsitikinę, kad jie surado tokią medžiagą, kurią pavadino polysugar. Ji sudaryta, sujungiant cukraus molekulę su ilgesne ir sunkesne polivinil alkoholio molekule.

Tokia sudėtinga molekulė yra taip didelė, kad ji negali pralysti iš skilvio ir žarnų į kraujo apytaką. Ji nesuvirškinama ir neprideda kalorijų. Todėl ji tinka diabetikams ir dietikams. Be to, atrodo, kad ji nereaguos į bakterijas burnoje. Manoma, kad ji yra nekenksminga sveikatai

V. Petraitis

AUKSO SUMUŠTINIAI

Argonne Valstybinės laboratorijos energijos departamento mokslininkai vysto naują metalų rūšį su didesnėmis elektroninėmis ir magnetinėmis savybėmis, sudarydami faktinai aukso sumuštinis (gold sandwiches). Jie įspraudžia labai ploną sluoksnį (tik kelių atomų storumo) kito metalo tarp dviejų išorinių sluoksnių aukso. Tie išoriniai sluoksniai ištempia metalo struktūrą ar kitaip paveikia jo molekulinę architektūrą, suteikdami metalui kitą savybę. Pavyzdžiui, palladium (retas metalinis elementas PD, sidabriniai baltas, kalus,

tąsus, neblunkąs ore) normaliai yra nemagnetinis, tačiau, panaudojus aukso sumuštinio procedūrą, tampa stipriai magnetiniu.

Argonne mokslininkai pagamina naujų savybių metalus, išgarindami duotą metalą ir nusėdinami jį ant labai plono, 10 000 kartų plonesnio už žmogaus plauką, aukso paviršiaus. Kai filmas nusėda ir kitas aukso sluoksnis uždedamas ant jo, jis priima kristalinę aukso struktūrą; metalo kristalai išsirikiuoja su aukso atomais, kas pridoda metalui naują savybę.

Mokslininkai vykdo tolimesnius tyrimus, kad patirtų, kokias naujas savybes įgyja metalai, kai jie paveikiami aukso sumuštinio procedūros.

V. Petraitis

MILŽINIŠKAS VĖJO TUNELIS

Didžiausias pasaulyje vėjo tunelis, esąs NASA Ames tyrimo centre Mountain View Kalifornijoje, padidintas, pristačius prie jo dar didesnį vėjo tunelį. Abiejų tunelių kompleksas pavadintas „National Full Scale Aerodynamics Facility“ (Valstybinė pilnos apimties aerodinamikos įstaiga). Ji sudaryta iš dviejų tunelių: vieno egzistuojančio 40x80 pėdų pjūvio ir naujo pristatyto 80x120 pėdų pjūvio. Tas naujas didesnis vėjo tunelis yra pakankamai didelis, išbandymui vidutinio dydžio komercinio transporto su jo veikiančiais varikliais. Milžiniškas oro semtuvas, esąs naujo tunelio priešakyje, yra 362 pėdų platumo ir 132 pėdų aukščio.

V. Petraitis,

PLONIAUSIA LINIJA

IBM bendrovės mokslininkai patentavo 1980 metų procesą (patentas 4 316 093), pagal kurį galima nubrėžti ant plono metalinio filmo liniją, plonesnę už 100 angstromų, kas yra lygu vienai milijoninei vieno centimetro. Ji tokia plona, jog akimi nematoma. Šis procesas duoda galimybę pagaminti metalinę vielą 20-30 atomų storumo. Tame procese plonas metalinis filmas talpinamas tuštumoje ant grafito plokštelės, ar silikono nitrido, ir linijos nubrėžiamos ant metalinio filmo su elektronų spinduliu. Po to metalinis filmas pašalinamas iš nežymėtos vietos ęsdinimu (by etching).

IBM mokslininkai atskleidė, kad linijos 80 angstromų platumo buvo pakartotinai nubrėžtos tokiu pat būdu. Numatoma, kad tas platumas galės būti sumažintas iki 25 angstromų. Tarpas tarp linijų gali būti tiek pat siauras.

Nors šis procesas neturi kol kas jokio komercinio pritaikymo, metalinės vielos, kurias mokslininkai pagamino tuo procesu, buvo pripažintos kaip ploniausios pagamintos vielos.

V. Petraitis

DIRBTINO LIETAUS ATEITIS BLANKSTA

Kada spaudoje pasirodė žinios apie dirbtino lietaus sukėlimo pažangą, atrodė, kad komercinis lietaus sukėlimas yra techniškai galimas ir netrukus bus praktikuojamas. Deja, daug laiko praėjo ir finansinė parama dirbtiniam lietaus sumažėjo. Metinis 10 milijonų biudžetas, skirtas oro modifikacijos tyrimams, dabar sumažėjo iki 4 milijonų, ir gali būti visai sumažintas.

Didelė problema iškilo 1978 metais. Tuomet orlaiviai lėkdavo kasdien per 51 dieną į Floridos debesis ir išberdavo vieną dieną smėlį, o kitą dieną tokį pat kiekį sidabro iodido. To bandymo išdavos buvo apgailėtinos. 1978 metais buvo išmestas smėlis, ir tada taip smarkiai lijo, kad tas lietus sugadino viso bandymo išdavos. Paaiškėjo, kad išmetus chemikalus, lijo tik 4% daugiau negu išmetus smėlį.

Nors meteorologai buvo įsitikinę, kad nepaisant didelio lietaus, vieną dieną sidabro iodidas įrodė, kad jis sėkmingai veikia, tačiau valdžios pareigūnai žiūrėjo į tai skeptiškai. Todėl nėra

daug vilties, kad valdžia skirs lėšų šiems lietaus gaminimo bandymams.

V. Petraitis

LIETAUS SUDĖTIS

JAV atstovų rūmai išleido įstatymą, o dabar laukia Senato pritarimo, kad oro biuras kasdien duotų viešus pranešimus apie rūkšties kiekį lietaus krituliuose. Dabartinė valdžia priešinasi tokiam įstatymui, sakydama, kad tokie kasdieniniai pranešimai apie kritulių sudėtį per daug kainuosią, be to, bus per sunku surinkti tokius duomenis techniškai.

V. Jautokas

JAV PATENTAI

JAV-se 1983 metais buvo išduoti 61 985 patentai. Iš jų 36 561 patentas atiteko JAV piliečiams, bendrovėms ar institucijoms, o kiti 25 424 patentai atiteko užsieniui - 64 valstybėms.

Kalifornijos valstija pirmavo patentų gavime - 5112 patentų, o iš užsieninių valstybių daugiausia patentų gavo Japonija - 9212 patentų.

V. Jautokas

ELEKTRONINĖS PREKĖS

JAV-ių elektroninės bendrovės, turinčios šakas įvairiose pasaulio valstybėse, 1982 metais pardavė pasaulinėje rinkoje savo gaminių už 240 milijonų dolerių. Vien JAV-ėse buvo pagaminta už 150 bil. dolerių elektroninių prekių, iš kurių buvo eksportuota už 26.3 bil. dolerių, arba 18% visų prekių. Tais pačiais metais JAV importavo elektroninių prekių už 21.5 bil. dolerių.

Viso pasaulio tų bendrovių šakose dirbo apie 3.7 milijonai darbininkų, o JAV - apie 2.1 milijono darbininkų. Šią žinią paskelbė American Electronics Association (AEA).

V. Jautokas

ŽEMĖS STOTIS

Prie Chicagos, Skokie miestelyje, yra statoma satelitinis žemės stoties kompleksas, kuris kainuos apie vieną su puse milijono dolerių. Šis kompleksas susideda iš trijų dešimt metrų diametro antenų su mikrobangų imtuvais. Ši stotis priims visas iš satelito siunčiamas programas, kaip televizijos, žodinę ir skaitmeninę informaciją ir pertransliuos abonentams.

Tai bus pirmoji tokia stotis vidurinių JAV valstijų rajone.

V. Jautokas

RADARAS LĖKTUVAMS

JAV keleivinių lėktuvų bendrovė US AIR užsakė 89 naujus spalvotus oro radarus, kurie gali susekti oro sūkurius, audras, lietų bei lietaus kritulių greitį. Tie radarai bus įmontuoti į DC-9 ir Boeing 737 lėktuvus.

Šiuos radarus gamina Collins Air Transport

KAS, KUR IR KĄ VEIKIA

JAV statybos bendrovė Harza stato Argentinos ir Paragvajaus jėgainę ant Paranos upės. Bendrovės statybos vadovas yra inž. Mečislovas Bružas, o jo pavaduotojas inž. Mykolas Jurgaitis. Pakviesti inž. J. Gaidimausko dalyvavo Vasario 16 minėjime Buenos Aires ir susipažino su Argentinos lietuviais.

bendrovė, kuri yra Rockwell International bendrovės padalinys.

V. Jautokas

MOKSLINĖ KRAUTUVĖ

Jau nuo seniai Prancūzija yra žinoma visame pasaulyje kaip parfumų ir vėliausių madų rūbų krautuvių centras. Dabar prie tų krautuvių prisidėjo kitos rūšies krautuvių, tai „mokslo krautuvių“, kur bus galima gauti mokslinius patarimus. Jau septynios tokios rūšies krautuvių veikia įvairiose Prancūzijos vietovėse. Šių krautuvių patarnautojai bus įvairių sričių mokslininkai, kurie sutiko praleisti kelias valandas per savaitę krautuvių. Kiekvienas žmogus gali įeiti į tokią krautuvių ir paprašyti vienos ar kitos mokslinės informacijos ar pagalbos bet kokiai mokslinei problemai išspręsti. „Mokslinių krautuvių“ sistemą remia Prancūzijos valdžia. Tai visą aprašo *Aukštojo mokslo* leidinys Prancūzijoje.

V. Jautokas

PAMINĖTAS ARCH. JONAS MULOKAS

Savaitraštyje *Dirva* arch. Edmundas Arbas gausiai iliustruotame straipsnyje „Prisimenant arch. J. Muloką“ gražiai paminėjo, mirusį 1983 m. gegužės 31 d., arch. Joną Muloką.

IR MŪSŲ VEIKLOS

CHICAGOS SKYRIAUS SPAUDOS SEKCIJOS VEIKLA

Spaudos sekcija, susirinkusi 1984 m. balandžio 4 d. kolegos Mečio Javo namuose Chicagoje, dalyvaujant A. Brazdžiūnui, K. Burbai, A. Didžiuliui, V. Jautokui, M. Javui, A. Kereliui, G. Lazauskui, A. Pargauskui, V. Peseckui, J. Rimkevičiui ir J. Slabokui ir sekcijos vadovui J. Rimkevičiui pasiūlius, priėmė tokią darbotvarkę:

1. Redakatoriaus žodis
2. Išdininko pranešimas
3. Simpoziumo paskaitų leidinys
4. Lietuviškosios technikinės spaudos skyrelio *Technikos Žodyje* klausimas
5. Ryšiai su Centro valdyba ir skyriais
6. Klausimai ir sumanymai

Spaudos sekcijos vadovas J. Rimkevičius, pradėjęs susirinkimą, paprašė *Technikos Žodžio* redaktorių V. Jautoką padaryti pranešimą.

1. Redaktorius nusiskundė nuolatiniu medžiagos trūkumu. Šiuo metu turima medžiagos vos vienam *Technikos Žodžio* numeriui. V. Peseckas į tai siūlė suorganizuoti kadrą bend penkių raštingų kolegų, kurie galėtų skubiai užpildyti reikiamą spragą. Tačiau tas nėra lengva: jau kelis kartus bandyta, bet reikiamų rezultatų nesulaukta. J. Rimkevičiaus manymu geriausiai būtų turėti spaudos atstovą kiekviename skyriuje, kuris būtų

įpareigotas palaikyti ryšį su Spaudos sekcija ir teikti medžiagą bent iš skyriaus veiklos. Toks atstovas galėtų netgi praveisti redagavimą atskirų *Technikos Žodžių* numerių. Tai duotų daugiau įvairumo ir padidintų susidomėjimą pačiu žurnalu. Važiuojant A. Didžiuliui į Australiją, pavedama tą patį padaryti Adelaidėje (pirm. A. Pacevičius) ir Sidnėjuje (pirm. bene I. Jonaitis), nors vilčių maža.

Dar norima pasiekti P. Mažeiką, kuris dabar komandiruotas į Venecuelą. Jis visuomet buvo aktyvus *Technikos Žodžio* bendradarbis, randęs gražios medžiagos žurnalui.

2. Šiuometinis izdo stovis nėra blogas, bet turima ir nemažai numatomų išlaidų, anot išdininko A. Brazdžiūno. Pirmas dalykas yra elektroninė rinkimo mašina, kuri labai palengvintų *Technikos Žodžio* technikinį paruošimą. Ji kainuotų gal trečdalį mūsų turimų atsargų. Antras užmojis yra išleisti Ketvirtuo Mokslo ir Kūrybos simpoziumo paskaitų rinkinį, kuris gali kainuoti apie 2000 dol.

3. Apie tą leidinį pranešimą padarė J. Rimkevičius. Tuo pačiu jis kreipėsi į susirinkusius jų nuomonės dėl egzempliorių kiekio, nes tas kainos ypatingai nepakeltų. Po keleto pasiūlymų manoma apsistoti ties 800 egzempliorių. Kaip platinti? Pradžioj buvo siūlyta platinti *Technikos Žodžio* prenumeratoriams už desimt dolerių egzempliorių. A. Kerelio siūlymu reikėtų išsiųsti mokantiems *Technikos Žodžio* prenumeratoriams veltui, kaip atpildą už jų lojalumą, o likusius egzempliorius platinti dešimt dolerių kaina, su kuo susirinkimas sutiko. Tačiau K. Burbos nuomone, ne vien Chicagos skyrius turėtų finansuoti šį leidinį (skyrius paaukėjo *Technikos*

Žodžiui 1000 dol.), bet ir kiti skyriai turėtų finansiniai prisidėti. A. Pargauskas abejoja dešimt dolerių kainos tikslumu, nes paskaičiavus leidimo išlaidas ir egzempliorių skaičių bei persiuntimo išlaidas, kaina būtų arčiau šešių dolerių, o ne dešimt dolerių.

4. Lietuviškosios techninės spaudos skyrelio *Technikos Žodyje* klausimu referavo J. Rimkevičius. Turime skyrių veiklos skyrelį, bendrą techninę apžvalgą, mirusiųjų kolegų skyrelį ir panašiai, bet pasigendame tam tikro ryšio su techniniais mokslais bei jų pažanga okupuotoje Lietuvoje. Būtų gera sekti jų spaudą ir įdomesnes žinutes referuoti *Technikos Žodyje*. V. Peseckas pastoviai gauna *Mokslą ir Techniką*, leidžiamą Lietuvoje. Prašoma, kad jis leistų ir kitiems kolegoms pasiskaityti straipsnelius iš jų specialybės. Jie galėtų tiksliau tuos straipsnelius interpretuoti, jei reikalinga. Tačiau A. Kerelis siūlė spausdinti taip, kaip jie parašyti, tik su pastaba, kad perspausdinta iš ten ir ten „be pakeitimų“. G. Lazauskas siūlė nepamiršti ir kolegų, dirbančių valstybinėse įstaigose Washingtone, D.C. Sostinėje prieinama prie daug pažangesnių tyrinėjimų mokslo ir technikos srityje. Tai įdomi ir svarbi medžiaga, kuri labai praverstų *Technikos Žodžiui*. Dėl šio skyrelio konkrečius pasiūlymus padarys J. Rimkevičius, V. Jautokas ir V. Peseckas.

5. Ryšių su Centro valdyba per dvejus metus visai neturėta. Tik šiomis dienomis gautas laiškas iš Centro valdybos vicepirmininko E. Arbo, kur duodama kiek žinių apie Centro valdybą ir pridodamas *Technikos Žodžio* reikalams 500 dol. čekis, kuris buvo įteiktas *Technikos Žodžio* išdininui.

Tuo pačiu V. Jautokui iškilo klausimas, koks yra ryšys mūsų Spaudos sekcijos su Centro valdyba. Į tai atsakė buvęs *Technikos Žodžio* redaktorius bei buvęs Spaudos sekcijos vadovas ir vienas iš jos įkūrėjų, Grožvydas Lazauskas. Istoriskai Spaudos sekcija buvo viena iš ALIAS Chicagos skyriaus sekcijų tarpe Statybos, Mechanikos ir Elektros sekcijų. Tačiau pripažinus *Technikos Žodį* PLIAS - ALIAS organu, sekcija tapo mažiau priklausanti skyriui, o labiau - Centro valdybai. Tad ir turime būti nepriklausomi nuo skyriaus, nors visi esame skyriaus nariai.

6. Tarp klausimų ir sumanymų K. Burba iškėlė reikalą atlikti oficialią Spaudos sekcijos reviziją (ne dėl to, kad ten būtų kas nors blogo, bet dėl bendros tvarkos). Tą galėtų atlikti skyriaus Revizijos komisija. Nors G. Lazausko nuomone tokią reviziją tiksliau būtų daryti Centro valdybos Revizijos komisijai, kas, žinoma, būtų daug komplikuočiau negu skyriaus Revizijos komisijai.

V. Peseckas iškėlė reikalą turėti keletą pilnų *Technikos Žodžių* komplektų, kad galima būtų laikyti ar lituanistikos bibliotekoje, ar Lietuvių archyve. Sumanymas priimtas dėmesin, ir J. Rimkevičius ir su V. Jautoku bandys kelis tokius komplektus sudaryti.

A. Kerelis siūlė dažniau susirinkti Spaudos sekcijai, bent kas du mėnesiai. Tačiau susirinkimas nubalsavo, kad gana susirinkti keturis kartus per metus ir tuo metu, kai ruošiamas *Technikos Žodis* išsiuntinėjimui.

Technikos Žodis ir Spaudos sekcija įgaliojo A. Didžiulį kreiptis į Australijos kolegas, pas juos besilankant, kad šie bent apražinėtų savo veiklą skyriuose. Bet būtų daug geriau, jei suredaguotų po vieną *Technikos Žodžio* numerį.

A. Didžiulis,

Dalis Spaudos sekcijos narių. Sėdi iš k. į d. arch. Albertas Kerelis - architektūros skyrius, inž. Juozas Rimkevičius - sekcijos vadovas, inž. Alfonsas Pargauskas - narys, inž. Mečys Javas - ekspedicija; stovi inž. Kostas Burba - narys, inž. Vytautas Peseckas - aviacijos skyrius, inž. Viktoras Jautokas - vyr. redaktorius, inž. Algirdas Didžiulis - techninė apžvalga, inž. Antanas Brazdžiūnas - administratorius ir inž. Grožvydas Lazauskas - vyr. redaktorius pavaduotojas

Nuotr. J. Slaboko

CENTRO VALDYBOS VEIKLA

PLIAS-ALIAS Centro valdyba 1984 m. vasario 22 d. posėdyje svarstė šiuos punktus:

1. PLIAS suvažiavimo galimybes ir laiką. Būtų įdomu išgirsti pageidavimus ir iš skyrių dėl suvažiavimo programos ir vietovės.

2. Centro valdyba prašo visų skyrių atsiųsti savo naujos valdybos sąstatą ir narių sąrašą su adresais pažymint ir mirusius iki š.m. rugsėjo 1 d. Sutvarkius ir multiplikavus, visi skyriai būsią aprūpinti viso pasaulio PLIAS-ALIAS narių sąrašais.

3. Visi skyriai prašomi įtraukti į savo tarpą naujai baigusius ar dar bestudijuojančius inžinierius ir architektus, neapkraunant jų organizaciniais nario mokesčiais.

4. Centro valdyba prašo ir ragina visus skyrius bendradarbiauti straipsniais, pageidavimais ir finansine parama mūsų vieninteliam pasaulyje žurnalui *Technikos Žodis*. Būtų sveikintina, jei atsirastų vienas ar kitas skyrius, kuris sutiktų savo lėšomis išleisti nors po vieną žurnalo *Technikos Žodis* numerį.

5. PLIAS ALIAS Centro valdyba, įvertindama žurnalo *Technikos Žodis* svarbą lietuvių profesii-

nei bei kultūrinei veiklai, iš Centro valdybos išdo paskyrė 500 dol. spaudos darbui paremti.

6. Didžiai įvertindama žurnalo *Technikos Žodis* administratyvinį ir organizacinį spaudos darbą, reiškia didelę padėką Centro valdybos ir viso pasaulio inžinierių bei architektų vardu redakciniam kolektyvui: Spaudos sekcijos vadovui inž. Juozui Rimkevičiui, nepailstamam ilgamečiui vyr. redkatoriui Viktorui Jautokui, jo pavaduotojui Grožvydui Lazauskui, skyrių redaktoriams ir visam redakciniam kolektyvui.

7. PLIAS-ALIAS Centro valdyba didžiai dėkinga inž. Broniui Galiniui už rūpestį ir jo didelį darbą, suorganizuojant profesinį archyvą ir nuolat papildant jį naujais profesiniais literatūros leidiniais ir taip pat PLIAS-ALIAS veiklos istorija. Tam reikalui Centro valdyba paskyrė 250 dol. papildomoms archyvo bibliotekos lentynoms įsigyti.

8. Centro valdyba prašo visų skyrių atsiskai-tyti su Centro valdybos išdu už nario mokesčius.

9. A.a arch. Jono Muloko pomirtinis fondas per PLIAS-ALIAS Centro valdybą numato skirti premijas besimokančiam lietuviškam jaunimui, ypač studijuojantiems lietuvių architektūrą. Stipendijų ir premijų taisyklės bus paskelbtos vėliau.

Edm. Arbas

CHICAGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Š.m. kovo 23 d., penktadienį, aštuntą valandą vakaro Chicagos skyrius ir moterų pagalbinis vienetas sušaukė Lietuvių tautinių namų salėje visuotiną susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 40 narių bei svečių. Susirinkimą atidarė skyriaus pirm. Vytautas Budrionis. Pirmininkauti pakvietė Stasj Jokubauską, o sekretoriauti-Petrą Bernotavičių. Stasys pasveikino visus dalyvius ir pagyrė senąją valdybą už šių rinkimų suorganizavimą, mat, senoji valdyba jau buvo suradus visus reikalingus kandidatus ir iš anksto išgavus jų pritarimą.

Pagal dienotvarkę pirmoje programos dalyje pirm. Vytautas Budrionis trumpai apžvelgė savo

valdybos ir skyriaus veiklą. Skyriaus Naujųjų Metų sutikimas Budrionių namuose praėjo su pakilia nuotaika tarpe 45 dalyvių. Vytautas išreiškė padėką sutikimo programos rengėjoms: Kerelienei, Narienei, Barienei ir šeimininkei Budrionienei.

Valdyba vasario 11 d. posėdyje apsva- stė dabartinę finansinę skyriaus padėtį ir taip pat mokesčio ALIAS Centro valdybai klausimą. Buvo nutarta, kad suma reikalinga sumokėti Centro valdybai bus perduota naujai skyriaus valdybai. Su apgailstavimu pirmininkas pabrėžė, kad nei žodžio neteko girdėti iš Centro valdybos

bei jos veiklos. Taip pat buvo nutarta paskirti šimto dolerių premiją už geriausią straipsnį, išspausdintą žurnale *Technikos Žodis* per 1983 metus. Ši premija buvo paskirta inž. Vytautui Petraičiui, buvusiam ilgamečiui Technikinės Apžvalgos skyriaus redaktoriui. Taip pat valdyba nusprendė paremti žurnalą *Technikos Žodis*, paskirdama vieną tūkstantį dolerių. Čia pat Viktoras Jautokas, vyriausias T.Ž. redaktorius, buvo iškviestas prieš susirinkimo dalyvius, ir tos sumos čekis jam buvo įteiktas su geriausiais linkėjimais ir toliau tęsti šio žurnalo redagavimą.

Baigdamas Vytautas Budrionis padėkojo savo valdybos nariams už jų veiklą ir visiems skyriaus nariams parėmusiems valdybą darbais, patarimais ir finansais. Taip pat jis palinkėjo naujai valdybai sėkmingos, aktyvios ir vaisingos veiklos ateinančiais metais.

Toliau Stasys Jokubauskas pristatė išdininką Donatą Stuką, kuris padarė savo pranešimą apie gerą skyriaus finansinį stovį ir pabrėžė, kad virš 90% visų Chicagos skyriaus narių sumokėjo nario mokestį.

Algirdas Didžiulis su Kostu Burba kovo 16 dieną atliko skyriaus kasos reviziją ir sustatė aktą, kurį perskaitė šiam susirinkimui. Revizija buvo atlikta, dalyvaujant išdininkui Donatui Stukui ir apėmė paskutinių dvejų metų laikotarpį. Ji pasigedo senojo išdininko banko knygutės ir jos perdavimo akto. Patikrinus knygas, rastas mažas perteklius, kuris buvo įtrauktas į knygas ir tuo būdu balansas buvo atstatytas. Donato Stuko knygos buvo vestos labai pavyzdingai, ir jo pastangomis surinktas nario mokestis už praeitus kelerius metus užsitarnauja mūsų visų padėkos. Komisija paragino, kad naujas išdininkas, perimdamas knygas, visas sumas dokumentuotų ir indėlius dėtų į aukštus procentus mokančias taupymo bendroves.

Susirinkimo nariai po diskusijų nutarė pavesti naujai valdybai dėti pastangas, kad išjudinti iš žiemos miegos Centro valdybą ir versti ją įsijungti į nepertraukiamą savo pareigų atlikimą, vadovaujant visai ALIAS veiklai. Taip pat buvo nutarta, kad darant didesnių sumų išlaidas, valdyba turėtų atsiklausti visuotinio susirinkimo, ypač, kai suma būna didesnė negu trys šimtai dolerių.

Sekanti susirinkimo funkcija buvo išrinkti naują valdybą. Stasys Jokubauskas pasidžiaugė, kad sena valdyba iš anksto surado kandidatus ir

gavo iš jų sutikimą. Jis pristatė tokį sąrašą: Pranas Naris, Vytautas Peseckas, Edvardas Lapas, Vladas Tamošiūnas ir Onutė Požarniukaitė. Nesant naujų kandidatų pasiūlymų, šis sąrašas buvo vienbalsiai priimtas, ir buvo pavesta jiems patiems pasiskirstyti pareigomis. Revizijos komisija buvo išrinkta tokio sąstato: Algirdas Didžiulis, Aleksandras Traška ir Vandelinas Domanskis.

Kelionių direktorė Bronė Kovienė padarė pranešimą apie planuojamas dviejų savaitių keliones į Graikiją, Egiptą, Ispaniją, Jugoslaviją arba ir kitur. Ji trumpai nupasakojo apie maršrutus, kelionės sąlygas bei pramogas. Jei atsirastų didesnė grupė norinčių vykti tokion kelionėn, būtų galima gauti papiginimas. Kelionė būtų labai įdomi, neperdaug varginanti ir kainuotų apie du tūkstančius dolerių asmeniui. Buvo nutarta, kad visi suinteresuoti tokia kelione susirinktų ir aptartu visus rūpimus klausimus.

Toliau Juozas Rimkevičius trumpai papasakojo apie 1985 metais organizuojamą simpoziumą. Paruošiamieji darbai jau gerai pažengę, ir visi komitetai jau sudaryti. Ieškoma ryšių su viso pasaulio lietuviais ir lietuviais mokslininkais. Po gyvų ginčų simpoziumo ir ALIAS visuotino suvažiavimo klausimais, visi dalyviai pasivaišino prie kavutės su pyragaičiais stalo.

P. Kiršinas

ALIAS CHICAGOS SKYRIAUS VALDYBOS SUSIRINKIMAS

Š.m. balandžio 1 d. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos nauja Chicagos skyriaus valdyba susirinko Vytauto Pesecko namuose. Šio susirinkimo tikslas buvo pasiskirstyti pareigomis ir aptarti skyriaus veiklos gaires. Šeimininkas, atidaręs susirinkimą, pirmininkauti pakvietė Vladą Tamošiūną. Jis apibūdino valdybos pareigūnų sąstatą: pirmininkas, vicepirmininkas administraciniams reikalams, vicepirmininkas kultūriniais ir sporto reikalams, išdininkas ir sekretorius. Edvardas Lapas iškėlė mintį, kad vienas iš vicepirmininkų būtų parinktas toks, kuris sekančiam terminui būtų išrinktas ir sutiktų perimti pirmininko pareigas. Buvo nutarta šiuos rinkimus praveisti viešu balsavimu. Be didelių

ALIAS Chicagos skyriaus valdyba su svečiu iš Brazilijos; Edvardas Lapas - vicepirmininkas, Vytautas Peseckas - pirmininkas, Algirdas Idika - Brazilijos skyriaus pirmininkas, Onutė Požarniukaitė - išdininkė, Pranas Naris - sekretorius ir Vladas Tamošiūnas - vicepirmininkas

Nuotr. P. Kiršino

ginčių pirmininku buvo išrinktas Vytautas Peseckas, vicepirmininku administraciniams reikalams parinko Vladą Tamošiūną, kultūriniais ir sporto reikalams - Edvardą Lapą, išdininke - Onutę Požarniukaitę ir sekretorium - Praną Narį.

Buvęs skyriaus pirmininkas Vytautas Budrionis pasveikino naują valdybą ir palinkėjo jai geros ir sėkmingos veiklos.

P. Kiršinas

CHICAGOS SKYRIAUS PAVASARINIS

VISUOTINAS SUSIRINKIMAS

Š.m. gegužės 18 d. ALIAS Chicagos skyriaus nauja valdyba sušaukė savo narių ir moterų pagalbinio vieneto susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 60 asmenų. Skyriaus pirmininkas Vytautas Peseckas, atidaręs susirinkimą, pristatė naują valdybą, kuriai jam tenka pirmininkauti. Kiti valdybos nariai yra šie: Vladas Tamošiūnas - vicepirmininkas, Edvardas Lapas - vicepirmininkas, Onutė Požarniukaitė - išdininkė ir Pranas Naris - sekretorius.

Pirm. V. Peseckas pateikė numatytą metų veiklą ir perskaitė parašytą skyriaus vardu Centro valdybai laišką. Po to pristatė inž. Algirdą Idiką, Brazilijos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos skyriaus pirmininką. Jis savo skyriaus narių vardu pasveikino visus čia susirinkusius ir perdavė geriausius linkėjimus mūsų skyriui.

Inž. Kostas Burba paprašė visų paremti Clevelande ruošiamą šokių šventę. Išdininkė

Onutė Požarniukaitė paragino visus narius nedelsiant užsimokėti savo nario mokesį.

Sekančioje programos dalyje buvo parodytas filmas, padarytas okupuotoje Lietuvoje, apie Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skridimą per Atlantą ir užplanuotą nusileidimą Kauno aerodrome po maždaug praleistų 4,900 mylių ore. Tačiau Dievo nebuvo lemta tuos didelius planus įvykdyti ir tie du Lietuvos didvyriai nuo Soldino miško Vokietijoje pasiekė Kauną mediniuose karstuose, kurie buvo sutikti su širdgėla didelės lietuvių minios. Dar ir dabar tebevyksta ginčai, kodėl jie taip tragiškai užbaigė savo kelionę: ar tai buvo piloto klaida, ar juos nutūpdė vokiečio kulka?

Po filmo visi buvo pakviesti pasivaikinti kavute su pyragaičiais. Man ta proga teko trumpai pasikalbėti su svečiu iš Brazilijos inž. Algirdu Idika. Algirdas yra Brazilijos skyriaus pirmininkas. Jo skyriuje yra 20 narių. Juozo Rimkevičiaus paragintas, jis pažadėjo aptarti ateinančiais metais Chicagoje ruošiamą simpoziumą ir galimybes prie jo prisidėti. Jis neseniai atskrido į Chicago ir čia žada pabūti iki šio rudens. Taip pat jis paminėjo, kad ir jo skyriaus ryšiai su ALIAS centru yra nutrūkę. Algirdas gyvena ir dirba Sao Paul mieste, kur klimatas yra šiltas ir malonus: temperatūra svyruoja nuo 5 iki 35 laipsnių Celsijaus. Oras sausas, tai ir aukštesnė temperatūra yra lengvai pakeliama. Prieš kiek laiko pragyvenimas buvo labai geras, bet paskutiniu metu Brazilijos ekonomija smarkiai pašlijo; vietiniai brazilai užsieniečius gerbia ir tarpusavio santykiai šilti ir draugiški. Ten naudojama portugalų kalba nesudaro jokių sunkumų.

P. Kiršinas

DR. VYTAUTAS PALČIAUSKAS
PASAULINIS ČEMPIONAS

„Man buvo malonu patirti, kad laimėjai susirašinėjimo būdu X-tąsias pasaulio pirmenybes.“

Tai ištrauka iš prezidento R. Reagano laiško rašyto V. Palčiauskui, jam laimėjus pasaulio šachmatų susirašinėjimo pirmenybes.

Jungiamės prie Prezidento sveikinimo, džiaugiamės ir didžiuojamės, kad mūsų Kolega laimėjo Amerikai pasaulinį čempionatą.

Laimėjimas plačiai paminėtas JAV spaudoje primenant, kad paskutinis JAV laimėjimas buvo prieš 18 metų. Taipgi paminėta, kad V. Palčiauskas gimęs Lietuvoje.

V. Palčiauskas plačiai dalyvauja profesinėje spaudoje ir dažnas paskaitininkas konferencijose.

Nepalieka užmarštyje ir lietuviškos kultūrinės veiklos. Ketvirtame Mokslo ir Kūrybos simpoziume, Fizikos - Matematikos sesijoje, skaitė paskaitą „Žemės vidaus dinamika ir magnetinis laukas“ - (The Earth's Internal Dynamics and Magnetic Field).

Advokatas, inžinierius ALGIRDAS OSTIS-Ostrauskas

Advokatas Ostis Chicagos kolegoms artimai pažįstamas kaip veiklus PLIAS narys.

Vienerius metus darbavosi PLIAS Centro valdyboje ir du kartus buvo išrinktas į Chicagos skyriaus valdybą. 1959 metais ėjo Chicagos skyriaus pirmininko pareigas.

Mechaninės inžinerijos studijas baigė Maryland universitete, gaudamas B.S. laipsnį. Dirbo kaip inžinierius Western Electric bendrovėje ir tuo pačiu metu studijavo teisę. 1965 metais DePaul universitetas jam suteikė Juris Doctor laipsnį.

Advokato profesiją pradėjo su advokatų firma Chicagoje. Paskutiniu laiku, kaip vyresnysis advokatas (senior counsel) dirbo Mobil Oil bendrovėje, kuri priklausė Container Corporation of America.

Kolega Ostis po daugelio metų patirties įvairiose teisinėse srityse, atidarė savo advokato istaigą Chicagos vakariniame priemiestyje: 1000 Jorie Blvd., Suite 364, Oak Brook, IL 60521, tel. 325-3157. Verčiasi bendra advokato praktika.

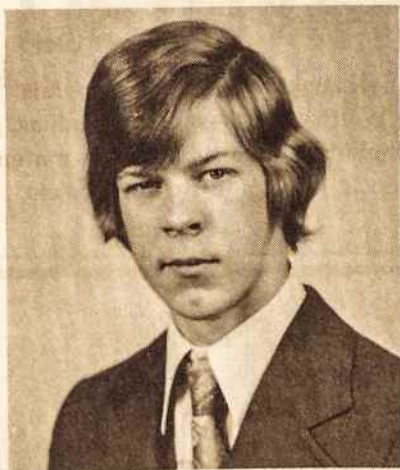
Sveikiname kolegą Ostį vėl grįžusį arčiau savųjų. Tikimės, kad galėsime pasinaudoti kolegės teisine pagalba, ypač susipainiojus teisei su technika.

Daug sėkmės ir iki pasimatymo.

J.R.

NAUJI AKADEMIKAI

Du akademikai vienoj šeimoj

PAULIUS JAUTOKAS 1983 metų žiemą De Paul universitete Chicagoje įsigijo magistro laipsnį iš kompiuterių srities. Tame pačiame universitete 1982 metais gavo matematikos ir kompiuterių mokslo diplomus summa cum laude. Paulius baigęs Čikagos Aukštesniąją lituanistikos mokyklą ir dvejus metus lankė Pedagoginį lituanistikos institutą. Priklausė tautinių šokių grupei *Suktinis* ir skautų organizacijai. Šiuo metu dirba Racal Telecommunications b-vėje Chicagoje. Vėliau žada siekti aukštesnio mokslo laipsnio.

RAMINTA JAUTOKAITĖ baigė University of Illinois Urbanoje 1984 m. gegužės 13 d., įsigydama bakalauro laipsnį iš mechaninės inžinerijos. Ramin-ta baigusi Čikagos Aukštesniąją lituanistikos mokyklą ir Pedagoginį lituanistikos institutą. Priklauso skautėm. Šoko tautinių šokių grupėje *Suktinis*. Tarnybą pradės Hughes Aircraft b-vėje Los Angeles. Planuoja ateityje tęsti mokslą magistro laipsniui.

JONAS PALIULIS baigė Connecticut universitetą 1983 metais, gaudamas Bachelor of Science in Mechanical Engineering and Material Science diplomus. Savoje specialybėje dirba Hamilton Standard, Div. U.T.C., Windsor Locus, Conn. Uoliai dalyvauja Hartfordo *Berželio* tautinių šokių grupėje, talkina Waterburio lietuviškai radijo programai.

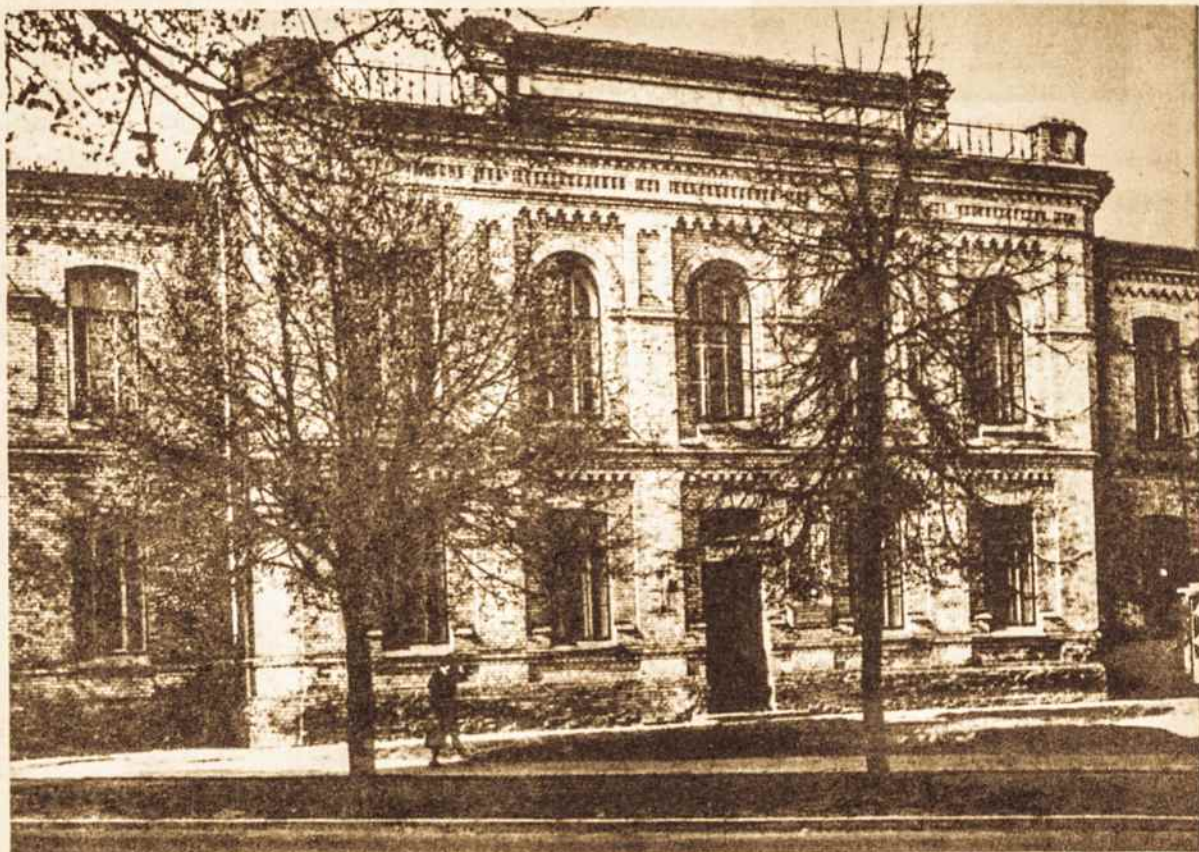

Danutė Šatkauskaitė praeitais metais Bentley kolegijoje Waltham, Mass. baigė studijas, įsigyda du diplomus: sąskaitybės ir matematikos. Apsigyveno ir įsidarbino Bostone, Mass.

VLADAS ŽUKAUSKAS 1983 kovo mėnesį Chicago universitete gavo magistro laipsnį iš cheminės inžinerijos. 1973 metais baigė Illinois Institute of Technology bakalauro laipsniu ir, atlikęs praktiką UOP bendrovėje, įsigijo Illinois valstijos profesinio inžinieriaus teises.

EUGENIJUS RADŽIŪNAS 1983 metais gruodžio mėnesį Nebraskos universitete Omahoje baigė geologijos mokslus cum laude.

Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto fasadas

LIETUVIAI TECHNIKINĖJE LITERATŪROJE

SKYRIAUS REDAKTORIUS
DR. J.A. BILĖNAS
75 BEAUMONT DRIVE
HUNTINGTON, N.Y. 11746

A.J. Kliorė - Executive Member of the International Committee for Space Research.

A.J. Kliorė - Editor of book entitled "The Atmosphere of Mars", COSPAR, Pergamon Press, London, Great Britain (in press).

A.J. Kliorė - NASA Medal of Exceptional Scientific Achievement, 1972.

Kliorė, A. J., Patel, I. R., Nagy, A. F., Cravens, T. E., and Gombosi, T. I., "Initial Observations of the Nighside Ionosphere of Venus from Pioneer Venus Orbiter Radio Occultation", *Science*, 205, 99-102, 1979.

Kliorė, A.J., Elachi, C., Patel, I.R., and Cimino, J. B., "Liquid Content of the Clouds of Venus as Determined from Mariner 10 Radio Occultation", *Icarus*, 37, 51-72, 1979.

Kliorė, A.J., Patel, I.R., Lindal, G. F., Sweetnam, D. N., Hotz, H. B., and McDonough, T., "Vertical Structure of the Ionosphere and The Upper Neutral Atmosphere of Saturn from the Pioneer Radio Occultation", *Science*, 207, 446-448, 1980.

KONSTANTINAS KLIORYS (Gannon University, Erie, Pa.), "Fibonacci Number Identities from Algebraic Units," *Fibonacci Quarterly*, vol. 19, no. 2 (1981) 149-153.

C. K. Kliorys, "Unsolvability of Binary Forms," *Journal of Number Theory*, vol. 13, Aug. (1981).

C. K. Kliorys, "Applications of Binomial Coefficients," to appear, *Lietuvos Matematikos Rinkinys*, (Lithuanian Mathematical Journal).

K. Kliorys — Invited participant to the 3rd International Vilnius Conference on Probability Theory and Mathematical Statistics, June 1980.

E. J. KNYSTAUTAS (Laval University, Quebec, Canada), M.C. Buchet - Poulizac, J.P. Buchet and M. Druetta, "Beam - Foil Study of Fluorine in the Far UV", *J. Opt. Soc. Am.*, Vol. 69, No. 3, March 1979.

ROMUALDAS KNYSTAUTAS (Mc Gill University, Montreal, Canada), I.O. Moen, M. Donato, J.H. Lee, and H. G. Wagner, "Turbulent Flame Propagation and Acceleration in Presence of Obstacles", *Gas Dynamics of Detonations and Explosions*, vol. 75, published by AJAA, 1981.

EDMUNDAS KULIKAUSKAS (Hughes Aircraft Co., Fullerton, CA.), "NASA AAFE Breadboard Altimeter", Remote Sensing Conference, Amherst, MA., October, 1975.

RIČARDAS LEGECKIS (U.S. National Oceanic and Atmospheric Administration, Washington,

D.C.), 1978. A survey of world-wide sea surface temperature fronts detected by environmental satellites, *J. Geophys. Res.* 83(C9), 4501-4522.

Legeckis, R. 1979. The influence of bottom topography on the path of the Gulf Stream — satellite observations, *J. Phys. Oceanogr.*, 9(3), 1-25

R. Legeckis, E. Legg, R. Limeburner 1979, Comparison of polar and geostationary satellite infrared observations of sea surface temperature in the Gulf of Maine, *Remote Sens. Environ.*, 9, 339-350.

Spence, T.W. and **R. Legeckis** 1981, Satellite and hydrographic observations of low-frequency wave motions associated with a cold core Gulf Stream ring, *J. Geophys. Res.* 86 (C3), 1945-1953.

Legeckis, R. and G. Cresswell 1981, Satellite observations of sea surface temperature fronts off the coast of Western and Southern Australia, *Deep Sea Res.*, 28 (3A).

C.J. MACKUS (Pacific Environmental Services, Inc., Santa Monica, CA.) and **K.N. Joshi**, "Volatilized Lubricant Emissions from Steel Rolling Operations", EPA Report No. EPA-600/2-80-105, May 1980.

ALGIRDAS MAČIULAILIS (Grumman Aerospace Corp., Bethpage, N.Y.), **K.M. Foreman** and **B.L. Gilbert**, "Performance Predictions and Recent Data for Advanced DAWT Wind Energy Models", ASME 5th Annual Solar Energy Conference, Orlando, Fla., April 1983.

F. MATEKŪNAS (General Motors Research Labs, Detroit, Mich.) and **E. Grott**, "The Turbulence Parameter", *Physics Today*, December 1980.

Gould, S.J., Martinkus, K.J., University of Connecticut, Storrs, CT., **Tann, C.H.**, "Studies of Nitrogen Metabolism using ^{13}C NMR Spectroscopy. 2. The Incorporation of (guanido- ^{13}C , $^{15}\text{N}_2$)-L-Arginine and (guanido- ^{13}C - ^{15}N)-DL-Arginine into Streptothricin F", *J. Amer. Chem. Soc.*, 103, 000-000, 1981.

Gould, S.J., Martinkus, K.J., Tann, C.H., "The Biosynthesis of Streptothricin F. Observing the

Interaction of Primary and Secondary Metabolism with $^{1,2-13}\text{C}$ -Acetate", *J. Amer. Chem. Soc.* 103, 000-000, 1981.

Martinkus, K., Kennely P.J., Rea, T., Timkovich, R., "Purification and Properties of *Paracoccus denitrificans* Azurin", *Archives of Biochemistry and Biophysics* 199, 465-472, 1980.

Robinson, M.K., Martinkus, K., Kennely, P.J., Timkovich, R., "Implications of the Integrated Rate Law for the Reactions of *Paracoccus denitrificans* Nitrite Reductase"

Robinson, M.K., Martinkus, K., Kennely, P.J., Timkovich, R., "Implications of the Integrated Rate Law for the Reactions of *Paracoccus denitrificans* Nitrite Reductase" *Biochemistry* 18 3921-6, 1979.

ČESLOVAS MASAITIS (U.S. Army Ballistic Research Lab., Aberdeen Proving Grounds, Md.), "Numerical Differentiation of Noisy Data", with G.C. Francis, Report ARBRL — (In print).

Č. Masaitis, "Prediction of Inhalation Time/Exhalation Time Ratio During Exercise," *IEEE Transactions on Biomedical Engineering*, Vol. BME-23, No. 5, Sep. 1976, with A.T. Johnson.

Č. Masaitis, "Armor and Mobility Trade-Off," *Journal of Defense Research*, Special Issue 79-1 January, 1980.

Č. Masaitis, "Mobility and Survival," *National Defense*, Vol. LIX, No. 328 Jan-Feb 1975, with B.R. Dunetz.

Č. Masaitis, "On the Motion of Two Linked Bodies," appeared in the *Archive for Rational Mechanics and Analysis*, Vol. 8 No. 1, pages 23-25, 1961.

Č. Masaitis, "Mathematical Shock Models", a chapter in a book entitled *Trauma*, Williams and Williams Co. publication (in print).

Č. Masaitis — Kent Award, 1970; U.S. Army Research and Development Achievement Award, 1968; U.S. Army Sustained Superior Work Performance Award, 1961.

STEPAS MATAS (Republic Steel Corp., Independence, Ohio) was sponsored by the Republic Steel Corp. to attend and Complete Harvard's Advanced Management Program, Boston, MA., 1980.

POVILAS A. MAŽEIKA (Venezuela), "Mean monthly sea surface temperatures and zonal anomalies of the Tropical Atlantic." *Serial atlas of the marine environment*. Folio 16. The American Geographical Society, 1968.

P. Mažeika, "Circulation and water masses east of the Lesser Antilles." *Deutsch Hydrographische Zeitschrift*, Band 26, Heft 2, 1973.

ADOMAS MICKEVIČIUS, (International Engineering Co., Inc., San Francisco, CA.)-Member of PES technical committee for extra-high voltage gas - insulated substations.

ROMAS MITALAS (University of Western Ontario, London, Ontario, Canada), "Supernovae in Binary Systems: An Application of Classical Mechanics", *Am. J. Phys.* 48, 226, 1980.

R. Mitalas, "Sensitivity to Temperature of Nuclear Energy Generation by Hydrogen Burning," *M.N.R.A.S.* 194, 1003, 1981.

R. Mitalas (with S.J. Shadick and H.J. Falk) "Theoretical Surface Abundances of Population I Giants," *M.N.R.A.S.* 192, 493, 1980.

R. Mitalas, "On the Rate of Formation of White Dwarfs in Clusters", *Ap. J.* 232, 190, 1979.

R. Mitalas (with P. Bastien), "Two Dimensional Collapse Calculations of Cylindrical Clouds", *M.N.R.A.S.* 186, 755, 1979.

VYTAUTAS NARUTIS (U.S. Environmental Protection Agency, Chicago, IL). K. Kopple, "Conformation of cyclo - (L-Threonine)-2 and cyclo-(L-allo Threonine)-2", *Int. J. Peptide Protein Res.* 14,000-000, 1981.

J.W. Wilt and V. Narutis, "Competitive Exo Hydroboration of syn-7-Arylnorbornenes", *J. Org. Chem.* 44, 4899-4905, 1979.

J.W. Wilt and V. Narutis, "Benzonorbornene-endo-2-Carboxylic Acid and Its Methyl Ester", *J. Org. Chem.* 40, 2542-2543, 1975.

R.J. Fitzgerald, N.Y. Sakkab, R.S. Strange and V. Narutis, "Synthesis, Reactivity, and Spectroscopic Studies of Adducts of Isoelectronic and Isostructural Analogs of trans-Chlorocarbonylbis (triphenylphosphine) iridium (I) with Lewis Acids", *J. Inorg. Chem.* 12, 1081-1086, 1973.

MIKAS PAKŠTYS (General Dynamics, Corp., Groton, CT.), "Nonlinear Shock Analysis of Resiliently Mounted Shipboard Equipment Systems" presented at the Shock and Vibration Symposium, S. Diego, Ca., October 1980.

M. Pakštys, "Application of Fluid-Structure Interaction Methods to Ocean Structures Exposed to Impact Loading" presented at University of Wales, Swansea, Great Britain in September 1981.

M. Pakštys — Member ASME Section Executive Committee; Member Pressure Vessel Research Committee; Technical Reviewer for the Shock and Vibration Bulletin.

RAIMUNDAS OŠLAPAS (Hines V.A. Hospital, Hines, IL) — Reviewer for the Clinical Chemistry publication.

RIMAS PALČAUSKAS (Boeing Aerospace Corp., Seattle Wash.) and R.E. Beam, "Transient Fields of Thin Cylindrical Antennas", *IEEE. Trans. Ant. Prop.*, pp 276-278, March 1970.

R.J. Palas, "Near Field Antenna-to-Antenna Coupling Calculation Procedure", *IEEE EMC Symposium Record*, pp. 132-136, July 1971.

VYTAUTAS V. PALČIAUSKAS (University of Illinois, Urbana, IL), and Domenico, P.A., 1973, "On the Optimal Operation of Groundwater Basins: A calculus of Variations Approach", *Journal of Hydrology*, v. 20, 181-189.

Domenico, P.A. and Palčiauskas, V.V., 1973, "Theoretical Analysis of Forced Convective Heat Transfer in Regional Ground-Water Flow", *Geol. Soc. America Bull.*, v. 84, 3803-3814.

Palčiauskas, V.V., 1975, The Volume Dependence of the Gruneisen Parameter and Crystal Stability, *J. Phys. Chem. Solids*, v. 36, 611-618.

Palčiauskas, V.V. 1975, Volume Dependence of the Vibrational Free Energy, *Geophys. Res. Let.*, v. 2, 317-320.

Palčiauskas, V.V. and Domenico, P.A., 1976, Solution Chemistry, Mass Transfer, and the Approach to Chemical Equilibrium in Porous Carbonate Rocks and Sediments, *Geol. Soc. America Bull.*, v. 87, 207-214.

Palčiauskas, V.V., 1976, Lindemann's Criterion and the Melting of Solids at High Pressures, *J. Phys. Chem. Solids*, v. 37, 571-576.

Palčiauskas, V.V., 1979, Lindemann's Criterion and the Necessary Condition for a Melting Curve Maximum, *J. Phys. Chem. Solids*, v. 40, 787-790.

Domenico, P.A. and **Palčiauskas, V.V.**, 1979, Thermal Expansion of Fluids and Fracture Initiation in Compacting Sediments, *Geological Society of America Bulletin, Part II*, v. 90, 953-979.

Domenico, P.A. and **Palčiauskas, V.V.**, 1979, The Volume-Averaged Mass-Transport Equation for Chemical Diagenetic Models, *Journal of Hydrology*, v. 43, 427-438.

Palčiauskas, V.V. and Domenico, P.A., 1980, Microfracture Development in Compacting Sediments: Relation to Hydrocarbon-Maturation Kinetics, *The American Association of Petroleum Geologists Bulletin*, v. 64, no. 6, 927-937.

Palčiauskas, V.V. and Domenico, P.A., 1981, Characterization of the Drained and Undrained Response In Thermally Loaded Repository Rocks, *Journal of Geophysical Research*, In Review.

Palčiauskas, V.V., The Melting Point and Adiabatic Gradients at High Pressures, *Journal of Geophysical Research*, In Review, 1981.

Palčiauskas, V.V., Bulk Modulus — Volume Relationships for Oxide Compounds, 52nd Annual Meeting of the American Geophysical Union, 1971.

Palčiauskas, V.V., On the Virial Equation of state and the Volume Dependence of the Gruneisen Parameter. 54th Annual Meeting of the American Geophysical Union, 1973.

Palčiauskas, V.V., Forced Convective Heat Transfer in Regional Ground-water Flow. Annual Meeting of the Geological Society of America, Dallas, 1973. (Presented by P.A. Domenico).

Palčiauskas, V.V. The Melting of Solids at High Pressures. 56th Annual Meeting of the American Geophysical Union, 1975.

Palčiauskas, V.V., The Thermal Regime of the Lower Mantle, 57th Annual Meeting of the American Geophysical Union, 1976. (Invited Paper).

Palčiauskas, V.V., The Melting Point and Adiabatic Gradients at High Pressures. Assembly of the International Association of Seismology and Physics of the Earth's Interior, Durham, England, 1977.

DAVID PASKAUSKY (U.S. Coast Guard Research and Development Center, Groton, CT.), 1971. Numerically predicted changes in the circulation of the Gulf of Mexico accompanying a simulated hurricane passage. *J. Mar. Res.*, Sep.

Paskauskas, D.F. and D.L. Murphy. 1975. Oceanographers have more fun. *EOS, Transactions, American Geophysical Union*. Jan.

Paskauskas, D.F. and D.L. Murphy. 1976. Seasonal Variation of Residual Drift in Long Island Sound. *Estuarine and Coastal Mar. Sci.* Vol. 4.

Roden, G.I. and **D.F. Paskauskas**. 1978. Note on the Estimation of Rates of Frontogenesis and Frontolysis in the North Pacific Ocean using Satellite and Surface Meteorological Data from January 1977. *J. Geophys. Res.* Vol. 83.

Shaw, R.P. and **D.F. Paskauskas**. 1981. Three-Dimensional Edge Waves. *J. Phys. Oceanogr.*, Vol. 11, Apr.

D. Paskauskas — Reviewer for *Journal of Physical Oceanography*, *Journal of Geophysical Research*; the National Science Foundation.

PREMIJA VYTAUTUI PETRAIČIUI

Chicagos skyrius jau kelinti metai, kaip skiria 100 dolerių premiją už geriausią straipsnį (ar straipsnius) parašytą metų bėgyje. Už 1983 metus ši premija atiteko inž. Vytautui Petraičiui, buvusiam ilgus metus Technikinės Apžvalgos skyriaus redaktoriui. Tai jau antrą kartą tokia premija atitenka kolegai Petraičiui. Malonu paminėti, kad kol. Petraitis pusę tos premijos - 50 dolerių paskyrė *Technikos Žodžiui*. Jis tuometiniam Chicagos skyriaus pirmininkui Vytautui Budrioniui taip rašė:

Gerbiamas Pirmininke,

Širdingai dėkoju už man prisiųstą ALIAS Chicagos valdybos piniginę dovaną ir linkėjimus.

Perskaitęs apie ALIAS Chicagos skyriaus paaukotą tūkstantinę TECHNIKOS ŽODŽIUI paremti, noriu ir pats prisidėti prie to viso ir savo maža auka - 50 dolerių, kuriuos įdedu į šį laišką.

Su geriausiais linkėjimais

V. Petraitis

Inž. Vytautas Petraitis

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

TECHNIKOS ŽODIS
The Engineering Word
c/o A. Brazdziunas
7980 West 127th Street
Palos Park, IL 60464

*Pagerbiant Šv. Kazimiero 500 metų jubiliejų, Los Angeles
Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Šv. Kazimiero statula,
papuošta karūnine kopytėle pagal arch. Edm. Arbo projektą*

Nuotr. Prano Gasparonio

